

TÄISKASVANUTE HINGAMISPÄEVAKOOLI
ÕPPETÜKID

KOGUJA

James W. Zackrison

Adventistide Koguduste Eesti Liidu Hingamispäevakooli osakond
2006

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette SPA Peakonverentsi täiskasvanute hingamispäevakooli osakond. Õppetükkide ettevalmistus kulgeb ülemaailmse hingamispäevakooli käsikirjade hindamise komitee üldjuhtimisel. Selliselt peegeldavad väljaantud õppetükid ka komiteepoolset panust.

Realistlik vaatenurk

Erinevalt paljudest Piibli raamatutest, mis sageli kõigepealt kinnitavad oma jumalikku päritolu („Issanda sõna, mis tuli ...”), algab Koguja raamat hüüatusega elu mõttetusest. „Tühisuste tühisus ... kõik on tühine.” Niisugune avalause kõlab pigem kaasaegsete ilmalike kirjanike kui Jahve prohveti moodi. Sellegipoolest usume seitsmenda päeva adventistidena, et Koguja raamat on arvatud Pühakirja kaanonisse, kuna Jumalal on meile ka selle kaudu ühtteist öelda.

Terve Koguja raamat, selle sõnum ja päritolu on tekitanud hulgaliselt vaidlusi. Näiteks väidavad paljud õpetlased, et selle raamatu autor ei olnud kindlasti kuningas Saalomon. Enamasti on tegu küll samade inimestega, kes väidavad ka, et Taanieli raamat on kirjutatud 2. sajandil e. Kr. või et 1. Moosese raamatu autor ei ole Mooses, mistõttu võime niisugused arvamused kohe kõrvale jätta. Seevastu meie oleme jätkuvalt seisukohal, et Koguja raamatu kirjutas kuningas Saalomon. Meie tõdemus põhineb kristlikul ja juudi traditsioonil, raamatus leiduvatel tõenditel, mis osutavad Saalomonile kui autorile, aga ka Ellen White'i sõnadega, et „Koguja raamatu kirjutas Saalomon oma vanas eas pärast seda, kui ta oli enesele täielikult tõestanud, et kõik maailma poolt pakutavad naudingud on tühjad ja ebarahuldavad. Siin näitab ta, kui võrd võimetud on maailma tühised rõõmud täitma inimhinge igatsusi. Tema järeldus on: tark tunneb tänuliku südamega rõõmu Jumala headest andidest ja teeb õigust, sest kõik meie teod tuuakse kohtusse.” E. G. White'i komm, 3BC 1164.

Siiski, igäiks, kes on Koguja raamatut lugenud, tunneb selle keerukust. Mõned tekstid on ebaselged ja nende tähendus on raskesti mõistetav. Ent kohati tekitavad suurimaid küsimusi mitte need kirjakohtad, mille mõtet me ei mõista, vaid need, millest me hästi aru saame. Seepärast aitavad meid Koguja raamatu uurimisel mõned lihtsad tõlgendamispõhimõtted.

Alustuseks, Koguja raamatu kirjutas Saalomon oma elu lõpul, mil ta

tundis kibestumist ja pahameelt iseenda ja oma ärataganemise pärast. Selle raamatu kordumatus peitub selles, et teatud kohtades väljendab Saalomon Jumalast võõrdunud inimese seisukohti. Kaasaegsete kirjanike sarnaselt on ta pannud kirja otse oma pähe tulnud mõtted. Meil antakse võimalus heita pilk maailmale Saalomoni silmade läbi.

Niisugustes kirjakohtades on tark pidada meeles SPA Piiblikommentaari sõnu: „Need Koguja raamatu osad, mis puudutavad [Saalomoni] eemaloldud aastate kogemusi ja arusaamu, ei esinda Vaimu mõtteid ja tahet. Sellest hoolimata on need inspireeritud ülestähendused tema tegelikest mõtetest ja tegudest sel ajajärgul (vt PK 79) ja need ülestähendused on kaineks hoiatuseks väärade mõtete ja tegude eest. ... Sedasorti löike ei tohi kontekstist välja rebida ega kasutada neid mõne oletatava tõe edastamiseks, millega tõelisel Inspiratsioonil pole mitte mingit pistmist.” 3BC 1060.

Aga kuidas me teame, millised need kirjakohtad on? See küsimus juhib meid järgmise olulise põhimõtte juurde Koguja raamatu uurimisel: meil tuleb seda raamatut lugeda kogu Pühakirja kontekstis. Milline on Pühakirja peamine sõnum elust, surmast ja elueesmärgist? Seal, kus Koguja raamatu kirjakoht näib minevat vastuollu Piibli põhiteemadega, võime olla kindlad, et Saalomon mõtiskleb elu üle Issandast võõrandunud ja eemaloleva inimese seisukohast. Loomulikult ei saa niisugused tekstid olla Pühakirja tõlgendamise aluseks. Selle asemel saab neid kasutada praktiliste hoiatustena sellest, mis juhtub inimesega, kes kaotab silmist Jumala, oma Looja ja Lunastaja.

Ja lõpuks, Koguja raamatu abil näitab Jumal meile, kuivõrd küüniline, kibestunud ja tühi on elu ilma Temata. Meie lootus on, et Koguja raamatu uurimine aitab meil vältida niisuguseid ränki elu õppetunde, mida Saalomon omal nahal ära proovis.

James W. Zackrison on Hingamispäevakooli ja Isikliku Teenistuse osakonna juht SPA Peakonverentsi juures.

Sisukord

1. Saalomoni koja tõus ja langus
2. Ei ole midagi uut päikese all?
3. "Mida mu silmad iganes himustasid"
4. Olemisest ja ajast
5. Veel elust päikese all
6. Rikas mees, vaene mees
7. Tuule tagaajamine
8. Jumal lõi inimese ausaks? Mis juhtus?
9. Nähes peeglis tuhmi kujutist
10. "Kõike, mida su käsi suudab korda saata"
11. Surnud kärbsed ja maotaltsutajad: rohkem elust päikese all
12. Tuule tee
13. Lõppjärelendus

Lühendid

- AA - EGW: Apostlite teod
AH - EGW: Adventkodu
(1...7)BC - SPA Piiblikommentaariid
COL - EGW: Kristuse tähendamissõnad
DA - EGW: Ajastute igatsus
Ed - EGW: Kasvatus
Ev - EGW: Evangelism
EW - EGW: Varajased kirjutised ehk Kogemused ja nägemused
GC - EGW: Suur võitlus
MB - EGW: Mõtteid õndsakskiitmise mäelt
MH - EGW: Suure Arsti jälgedes
PK - EGW: Prohvetid ja kuningad
PP - EGW: Patriarhid ja prohvetid
SC - EGW: Tee Kristuse juurde
(1...3)SM - EGW: Valitud kuulutused
(1...9)T - EGW: Tunnistused kogudusele

1. õppetükk — 30. detsember - 1. jaanuar

Saalomoni koja tõus ja langus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2. Aj 6:1-48, 2 Aj 7:1-4, 1. Ku 3:16-28, 11:1-43.

Meelespeetav tekst: „Igaühelt, kellele on antud palju, nõutakse palju” (Lk 12:48).

„Richard Cory” on poeem rikkast mehest nähtuna läbi vaese mehe silmade: vaene mees on Richard Cory’le kade – tema raha, välimuse, kõige selle pärast, mis ajendas teisi soovima, et „nad võiksid olla tema asemel.” Poeem lõpeb aga paraku õhtuga, mil Richard Cory „läheb koju ja laseb endale kuuli pähe.”

Erinevalt Richard Cory’st ei tapnud Saalomon end vähemalt füüsilises mõttes mitte. Vaimulikus mõttes võib-olla küll. Saalomonil oli olemas kõik, mida maailm suudab pakkuda. Lisaks ka see, mida taevast suudab pakkuda: „Ja Saalomon, Taaveti poeg, osutus tugevaks oma kuningriigis, ja Issand, tema Jumal, oli temaga ning tegi ta väga suureks” (2 Aj 1:1).

Mis siis juhtus? Kuidas sai Jumalat nii lähedalt tundev inimene, kellel oli külluses maiseid ja taevaseid ande, jõuda niisuguse kibestumise, künismi ja hingepiinani?

Tegelikult on see lihtne. Sõltumata sellest, kes me oleme, mida omame või kui lähedal hetkel Jumalale ka oleme, pole me lõppude lõpuks ikkagi midagi muud kui langenud olendid, kelle olemus on sedavõrd mäda, et kui me ei alista end iga päev Jumalale (Lk 9:23), siis varitseb meid reaalne oht saada hävitatud meie enese määrdunud olemuse poolt.

Sel nädalal, enne Koguja raamatu juurde asumist, heidame alustuseks pilgu Saalomoni „elukeskonnale,” mis aitab meil mõista, miks kirjutas ta Püha Vaimu mõjutusel just niisuguse raamatu.

Saalomoni tarkus

Otsi üles järgmised kirjakohtad. Mida räägivad need noore Saalomoni olemusest ja iseloomust?

1 Ku 4:29-34 _____

1 Ku 3:28 _____

1 Ku 10:23 _____

Mat 12:42 _____

Saalomon oli ilmselgelt erakordse mõistuse ja tarkusega mees. Loomulikult ei tähenda mõistus ja tarkus üht ja sama. Mõned maailma kõige saatanlikumad inimesed on omanud äärmiselt teravat mõistust. Paraku on neil puudunud aga õige tarkus.

Piibli järgi on olemas vähemalt kaht liiki tarkust: maailma tarkus (1 Kor 3:19) ja tarkus, mis tuleb Jumalalt (Ii 28:28; L 111:10). Milline vahe on sinu arvates neil kahel tarkusel?

Saalomon oli kahtlemata mees, kes lisaks ilmalikule tarkusele omas Jumalalt pärinevat tarkust: „Ja Jumal andis Saalomonile väga palju tarkust ja mõistust ja taipamisvõimet – nagu liiva mere ääres” (1 Ku 5:9).

Kui arvestada, et „Issanda kartus on tarkuse algus,” siis peab kogu tarkus ja teadmised, mis kasvavad välja sellest „kartusest,” rajanema Jumala olemasolu, väe ja headuse tunnistamisel. Jumal on kogu tõelise tarkuse alguspunkt. Kõik tõesed, mis ei tugine sellele alusele, võivad olla küll teadmised, kuid mitte tarkus. Seetõttu on kurb, et paljud arukad, haritud ja teadmishimulised inimesed ei tunne seda tarkust.

Ta oli haritud, oma ala tõeline asjatundja, kelle teadmisi peeti ületamatuks. Ent kui talle öeldi, et ta on patune, vastas ta: „Mis patust te räägite? Ma pole mingi patune.” Kuidas iseloomustab see näide teadmisi ilma tarkuseta? Too teisi sarnaseid näiteid. Kuidas peegeldavad need ilmalike teadmiste ja taevase tarkuse erinevust?

Saalomoni teekond ühes Issandaga

Saalomon oli tõenäoliselt juba loomu poolest terava mõistusega, ometi ei pärinenud tema valitsuse algaastail avaldunud tarkus sealt.

Loe 1 Ku 3:16-28. Mis kaasneb selle loo põhjal „tarkusega, mis tuleb Jumalalt”?

Saalomoni tarkus, tema oskus mõista õiglaselt kohut, pärines Jumalalt, oli and ülalt. Ent seda andi ei antud vaakumis. Saalomon käis koos Issandaga, tal oli suhe Jumalaga, olles alistanud oma südame Issandale usus ja sõnakuulmises. Üksnes niisuguse alistumise kaudu sai Issand anda Saalomonile tarkust, mida ta vajas õiglaseks kohtumõistmiseks Iisraelimaal.

Loe 1 Ku 3:3-14. Kuidas peegeldavad Saalomoni sõnad tema suhtumist Jumalasse?

Antud juhtum näitab ilmekalt, mis oli Saalomoni suure edu peamine saladus. 9. salm ütleb otse: Saalomon ei palu lihtsalt õiget asja (tarkust, et olla hea kuningas), vaid kogu tema suhtumine näitab, et see noormees, kelle jalge ees oli terve maailm, mõistis oma vajadust Jumala järele. Saalomon, Iisraeli kuningas, tuli Issanda ette alandliku abivajajana. Me ei leia siit jälgegi eneseõigusest. Saalomon nägi oma vajadust temast enesest kaugelt suurema väe järele. Pole kahtlustki, et seni kui ta säilitab niisuguse suhtumise, saab Issand tema kaudu korda saata suuri asju.

Siin on veel üks tähtis punkt, mida ei tohi tähelepanuta jätta. Loe veelkord Saalomoni palve Jumalale. Tema sõnad näitavad selgelt, kus on tema süda. Kuid sõnad ei ole veel kõik. Kuidas pidi Saalomon tõendama oma usu ehtsust? Vastus peitub loomulikult 14. salmi sõnades: „Ja kui sa käid minu teedel...” See on ülitähtis näide usu ja tegude lahutamatuses. Jumal saab tegutseda Saalomoni kaudu ja õnnistada teda vaid seni, kuni Saalomon valib kuuletumise Jumalale.

Kui hästi peegeldavad sinu teod sinu usku? Mida räägivad sinu teod sinu usust? Milliseid muutusi pead selles osas tegema?

Saalomon Jumala templis

Saalomoni privileegidest tõenäoliselt suurim oli luba ehitada Jeruusalemma, Issanda poolt valitud linna, tempel taevaste ja maa Loojale (Ilm 10:6). Nii väga kui Taavet ka ei soovinud seda tööd enesele, jäeti templi ehitamine tema poja, Saalomoni ülesandeks.

Loe veelkord Saalomoni palvet templi pühitsemisel 2. Aj 6. ptk. Millised sõnad Saalomoni palves on sinu jaoks eriti olulised? Millised selles palves esinevad põhimõtted on kohandatavad sinu ellu koos Jumalaga nii isiklikul kui koguduse tasandil?

Need sõnad kannavad paljusid suuri tõdesid. Pööra tähelepanu näiteks 18. salmile, kus Saalomon tunnistab universumi loonud Jumalat, kelle tohutut suurust ja võimsust suudab ta vaevalt mõista.

Samuti pööra tähelepanu kogu palvet läbivale arusaamale, et Iisraeli rahvas peab tervikuna jääma Jumalale sõnakuulelikuks. Kõik Iisraelile antud erilised töötused olid tingimuslikud.

Võib-olla on selle palve olulisim osa andestuse töötus. Kui Iisrael teeb pattu ja teda selle eest karistatakse, siis ometigi Jumal kuuleb taevast, „paigast, kus Ta elab” ja „annab andeks.” Ei maksa unustada, et andustus on siin iga kord seotud pattude tunnistamise ja patukahetsusega.

Loe 36. salmi, ja pööra tähelepanu väljendile „pole inimest, kes pattu ei tee.” Kuidas mõistad seda evangeeliumi kontekstis? Mida tahab Saalomon öelda?

Saalomon tunnistab siin inimlikku nõrkust vastandina Jumala armastusest kantud andestusele. 2. Aj 7:1-3 kinnitab, et Jumal võttis vastu Saalomoni ohvrid, mille ta tõi koos oma palvetega.

Miks on väljendi „pole inimest, kes pattu ei tee” valguses oluline mõista Kristuse surma meie eest? Miks peab meie igavese elu lootus rajanema üksnes Jeesusel?

Saalomoni langemine

„Niisiis, kes enese arvab seisvat, vaadaku, et ta ei langeks!” (1 Ko 10:12).

Olgugi Issanda suures soosingus ja üliväga õnnistatud, hakkas Saalomon pisitasa oma teelt kõrvale kalduma. Ellen White ütleb ühemõtteliselt: „Saalomoni äralangemine toimus sedavõrd tasahilju, et kui ta seda lõpuks tähele pani, oli ta juba Jumalast kaugel. Peaaegu märkamatult hakkas ta järjest vähem usaldama jumalikku juhtimist ja õnnistusi ning harjus usaldama omaenese jõudu. Samm sammult eemaldus ta vankumatust kuulekusest Jumalale, mis pidi Iisraeli teistest rahvastest eristama, ning mugandus aina enam ja enam ümbritsevate rahvaste kommetega. Andes järele kiusatustele, mis kaasnesid tema eduga ja tõstsid esile tema positsiooni, unustas ta oma õitsengu Allika.” PK 55.

Millist tegurit rõhutab Piibel Saalomoni moraalse ja vaimuliku allakäigu soodustajana? Vt 1 Ku 11:1-4. Millisest käsust ta üle astus? Vt 5. Mo 17:17.

Kui väär ka polnud nii paljude võõrast rahvusest Issandat mitte tundvate naiste võtmine, seisnes probleem eelkõige selles, milleni niisugused abielud teda lõpuks viivad. Naised, kes olid tõenäoliselt talle kõige lähedasemad inimesed kogu rahva seast, juhtisid ta lõpuks Issanda juurest eemale. Pane tähele, kuidas 1. Ku 11:4 ütleb, et naised pöörasid Saalomoni südame Jumala juurest ära tema vanas eas. Teisisõnu, nagu kirjutas ülalpool Ellen White, ei toimunud tema ärataganemine ühe hoobiga. See algas ühe käsu rikkumisega, mis ei tundunud olevat kuigi suur üleastumine. Ometi kasvas „väike” samm suureks äralangemiseks.

Milleni viis Saalomoni ärataganemine Jumalast? 1. Ku 11:4-9.

Täiesti kummaline! Issanda poolt väljavalitu lõpetab paganlike jumalate kummardamise ja teenimisega? Kui nii võis juhtuda Saalomoniga, siis võib see juhtuda meist igapähega.

Kas sinu elus on „võõramaa naise”? Ole enese vastu täiesti aus. Kui vastus on jaatav, siis kuidas neist vabaneda?

Saalomoni viimased elupäevad

Loomulikult ei istunud Issand käed rüpes, kui Saalomon oli Temast taganenud. Pole mingit kahtlust, et Jumal, kes „ei taha, et keegi hukkuks, vaid et kõik jõuaksid meelearandusele,” (2. Pe 3:9) tegi väsimatult tööd oma kunagi ustava sulase südames.

Mida ütles Issand Saalomonile tema tegude kohta? Kuidas kinnitavad need salmid seisukohta, et nii meie head kui halvad teod avaldavad mõju meid ümbritsevaile inimestele? Kuidas avaldub siin Jumala halastus Saalomoni suhtes? Vt 1. Ku 11:11-13.

Milliseid katsumusi lubas Issand Saalomoni ellu tema patutegude tõttu? 1. Ku 11:14-43.

Ehkki Pühakiri seda ei ütle, kinnitab Ellen White, et elu lõpul, vaatamata oma paadunud südamele, mõistis Saalomon siiski oma tegude rumalust ja kahetses. Olles õppinud sedavõrd palju isiklikest negatiivseist kogemust, pani kuningas oma eluõhtul „järeltulevatele põlvedele mõeldes kirja enda mõttetult raisatud eluaastate õppetunnid.” PK 79. Need sõnad, või vähemasti osa neist on tänaseks tuntud Koguja raamatu nime all.

Loe Kog 1:1, 16 ja 2:4-10. Kuidas aitavad antud salmid määratleda nende autorina Saalomoni?

Saalomoni kurb lugu on äärmiselt õpetlik. Esiteks, olenemata sellest, kui kõrgele meid on ülendatud, pole mitte ükski meist kaitstud patu pettuste ja äralangemise eest. Teiseks, Saalomoni langemine ei põhjendanud kannatusi mitte üksnes temale, vaid ka teistele ja seda üleüldist põhimõtet tunneb enamusest meist liigagi hästi. Ja lõpuks, uurides Koguja raamatut, tajume kibestumist ja kannatusi, mida koges Saalomon oma valede valikute tulemusel.

Kuid vaatamata Saalomoni langemise sügavusele, ei hüljanud Jumal teda. Millist head sõnumit kannab see teadmine sinu jaoks, kes sa samuti nii mõnigi kord komistad ja kukud?

Edasiseks uurimiseks: Loe Saalomonist Ellen G White'i raamatus „Prohvetid ja kuningad” orig lk 25-46. Vaata ka 3BC, Sissejuhatus Kogujasse.

„Palju aastaid märgistas Saalomoni elu pühendumine Jumalale, õiglus ja kindlad põhimõtted ning range kuuletumine Jumala käskudele. Jumal suunas iga tähtsat ettevõtmist ja aitas Saalomonil targalt tegutseda kuningriigi äriasjades. Saalomoni rikkus ja tarkus, imekaunid ehitised ja ühiskondlikud hooned, millel ta oma valitsusaja algaastail rajas, energilisus, vagadus, õiglus ja üllameelsus, mida ta ilmutas nii sõnades kui tegudes, võitsid tema alamate usalduse ning paljude riikide valitsejate imetluse ja austuse.” PK 32.

„Ent tasahilju hakkas Saalomon kaotama silmist oma väe ja au Allikat. Kui patuse olemuse loomupärased kalduvused kippusid üles kaaluma mõistust, kasvas tema enesekindlus ning ta püüdis Issanda eesmärke ellu viia omal moel. Saalomon leidis, et poliitilised ja majanduslikud liidud ümbritsevate riikidega toovad need rahvad tõelise Jumala tundmisele ning oma eesmärkide elluviimiseks sõlmis ta ebapühad liidud ühe rahvaga teise järel. Sageli pitseeris niisugust liitu abielu paganliku printsessiga. Jehoova käsud lükati kõrvale ja nende asemele astusid ümberkaudsete rahvaste tavad.” PK 54.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege klassis teiste suurte rahvajuhtide üle, kes tegid oma elus lubamatuid vigu. Milliseid paralleele võid tõmmata nende ja Saalomoni vahele? Mida õpetavad niisugused kogemused sulle isiklikult?

2. Mil moel seisame meiegi sarnaselt Saalomoniga silmitsi samasuguse ohuga vaikselt ja libamisi kaotada oma sõltuvus Jumalast? Millised on meie kohustused inimese suhtes, kes hakkab ära langema? Kuidas saab niisuguses olukorras ilma kohut mõistmata inimest aidata?

3. Kas tunnete kedagi, kes on Issandast taganenud? Kuidas saate oma klassiga aidata sellisel inimesel tagasi Issanda juurde jõuda? Kuidas kinnitada talle, et Jumal armastab teda endiselt? Üheks võimaluseks algust teha võib olla kutse mõnele koosviibimisele väljaspool kirikut.

2. õppetükk — 6. - 12. jaanuar

Ei ole midagi uut päikese all?

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Kg 1. ptk.

Meelespeetav tekst: “Mis on olnud, see saab olema, ja mis on tehtud, seda tehakse veel – ei ole midagi uut päikese all” (Kg 1:9).

Lugu räägib kreeka filosoof Diogenesest, kes laterna valgel Ateena tänavail ausat inimest otsis. Selle loo üks versioon väidab, et lõpuks leidnudki ta mehe, kes näis täitvat tema ootused. Paraku filosoof eksis - “aus” mees varastas Diogenese laterna ja sel tuli pimedas koduteele asuda.

Sõltumata sellest, kas see lugu vastab tõele, või on väljamõeldis, näitab see, kuivõrd lihtne on muutuda küüniliseks ja hakata kogu elu nägema negatiivses valguses.

Teatud mõttes on seda isegi kerge mõista. Maailm võib muuta inimese küüniliseks, pessimistiks ja depressiivseks. Vaadake kasvõi Saalomoni, keda näeme Koguja esimeses peatükis. Ta vaatleb loodust ja leiab põhjust meeleheiteks; ta otsib tarkust ja kogeb selle olevat masendava; ta vaatleb elu tervikuna ning näeb selle mõttetust. Olendeile, kes vajavad hädasti elu mõtet ja eesmärki, pakub Saalomoni kokkuvõtte asjade seisust vähe lohutust. Võimalik, et see on ka üheks põhjuseks, miks isegi heal majanduslikul järjel olevais jõukates riikides põevad inimesed depressiooni. Sest miks muidu kulutatakse antidepressantide peale miljoneid dollareid? Ega ometi seepärast, et inimesed on õnnelikud?

Koguja raamatu 1. peatükk on sellele raamatule sissejuhatusena ning algab tõdemusega Jumalata elatud elu viljatusest ja mõttetusest.

Kohelet Jeruusalemmas

“Koguja, Taaveti poja sõnad, kes oli kuningas Jeruusalemmas” (Kg 1:1).

Sõna “koguja”, *kohelet*, on tuletis heebreakeelsest sõnast *kahal*, mis tähendab “kogunema, kokku koguma.” Kreeka keelde on *kohelet* tõlgitud sõna abil, mis tähendab “kogudust,” *ekklesia*. Samast on tuletatud ingliskeelse Piibli Koguja raamatu pealkiri - *Ecclesiastes*. Juutidele oli nii raamatu kui selle autori nimeks *Kohelet*.

Sajandeid on vaieldud selle üle, mida sõna *kohelet* täpselt tähendab. Kas Koguja kogub rahvast, et jagada oma suurt tarkust? Või kogub ta tarkust nagu ütleb Kg 1:13, 16, 17)? Õige vastuse saame ilmselt teada alles taevas.

Loe Kg 1. ptk. Kirjuta lühidalt, millest Saalomon sinu arvates siin räägib. Pole oluline, kui sa igast mõttest aru ei saa (mitte keegi ei saa aru igast mõttest!), pigem keskendu tema sõnade üldisele sõnumile ja selle kõlale. Mida Saalomon ütleb ja kuidas mõistame tema sõnu kristlastena? Lugesdes ära unusta, kes need sõnad kirja pani, millal ja miks.

Pinnapealsel lugemisel näib olevat tegu kibestunud, küünilise ja pessimistliku inimese sõnadega. Ta näeb vaid elu lõppematut kordumist, selle viljatust ja mõttetust. Muust tekstist isoleerituna kõlavad tema sõnad nagu mõne kaasaegse ateistliku filosoofi seisukohad, kes kurdab inimeksistentsi mõttetuse ja viljatuse üle. Loomulikult ei saa me seda Saalomoni kohta öelda. Koguja raamatut kogu Piibli kontekstis vaadeldes näeme, et kibestumist ja küünilisust tekitab Jumalata, sõnakuulmatuses ja vaid käegakatsutavate maiste asjade püüdlemises elatud elu, vastandina Jumala poolt pakutavale palju avaramale maailmapildile ja päästetootusele. Niisuguses kontekstis harmoneeruvad Saalomoni sõnad täielikult terve Pühakirja sõnumiga, vaatamata nende teistsugusele kõlavärvile.

Kuivõrd oled sina kibestunud ja/või küüniline? Miks? Kuidas sellest vabaneda, enne kui need tunded mürgitavad kogu sinu vaimuliku elu?

Tühisuste tühisus

“Tühisuste tühisus,” ütleb Koguja, “tühisuste tühisus, kõik on tühine!”

Enamik ingliskeelseid piiblitõlkeid kasutab siin sõna “edevus.” Siin kasutatud heebreakeelne sõna *hebel* tähendab otseses tõlkes “auru” või “hingust,” omades ka “tühjuse,” “mõttetuse” ja “viljatuse” tähendust. See sõna esineb Koguja raamatus palju kordi.

Millega seostub sinu jaoks sõna “aur,” “hingus”? Miks kasutab Saalomon elust rääkides just niisugust kujundit? Vt ka L 144:4.

Meenuta veelkord, millise nurga alt Saalomon kirjutab: ta on raisanud oma tohutute võimalusterikka ja paljulubava elu kaduvaile, püsiväärtuseta asjadele. Kui suurem osa sinu elust koosneb *hebelist*, aurust, siis selle elu lõpul võib kogu su elu näida kui aur, sest on möödunud kiirelt ja olnud täidetud mõttetute asjadega.

Otsi üles järgmised salmid. Kuidas väljendavad need sama mõtet?

Jes 52:3 _____

Mt 6:19, 20 _____

Mk 8:36 _____

Jk 4:14 _____

Saalomoni sõnadele lisab kaalu tõsiasia, et nende autor on omanud kõike, mida materiaalne maailm võib pakkuda. Võib-olla on ta üks vähestest, kes on saanud oma elu jooksul küllastumiseni nautida maiseid mõnuseid. Nagu Saalomon isegi tunnistab, lubas ta enesele kõike, mida iganes soovis (Kg 2:10). Ja ometi nimetab ta oma elu lõpul kõike seda auruks, hinguseks.

Hinda oma elu. Kui palju sellest, millega tegeled, võib nimetada auruks? Milliste asjade poole sa tegelikult püüdlud? Millised asjad on sulle tegelikult olulised? Kui sa oma igatsused täidad, kas võib juhtuda, et ühel päeval näivad need sulle auruna?

Ja päike tõuseb

Oma noorusaastail oli Saalomon ilmselt tähelepanelik looduse vaatleja ja just sealt omandas ta paljud vaimulikud õppetunnid (vt näiteks Õp 1:17-19; 6:6-9; 17:12; 26:1-3, 11; 31:10). Ka oma hilisemal eluaastail jälgis ta looduses toimuvat. Ent tema meelsuse valguses ei saa me siiski olla liiga kindlad, kas järeldused, mida ta teeb, on õiged.

Loe Kg 1:4-11. Mida tahab Saalomon siin öelda? Kui õiged on tema järeldused?

Saalomon tegeleb asjaga, mida sageli nimetatakse „looduse teoloogiaks” – püüd leida tõe Jumala, tegelikkuse ja elu kohta loodusest. Selles pole midagi halba. Loodus ongi mõeldud olema Jumala teiseks „õpikuks” peale Pühakirja. Vt näit L 19:2-8, Jes 40:26 ja Heb 11:3.

Mida räägib loodus Jumalast? Millistes piirides saab langenud maailma loodus õpetada inimestele Jumala tundmist?

Kui võimas ka tolle teise õpiku sõnum poleks, asetatuna inimese ette, kes lugeda ei oska, ei omanda see tema jaoks mitte mingisugust tähendust. Teisisõnu, kui sa paned inimese ette sõnumi, millele ta ei ole avatud, kui tema süda igatseb muu järele, siis selline inimene mitte ainult ei lükka teksti või looduse sõnumi kõrvale, vaid võib sellest teha hoopis teistsuguseid järeldusi. Oma elu üle nurisev Saalomon vaatab loodust ja jõuab järeldusele, mis pole meie jaoks ilmtingimata vajalik õppetund. Ta kannab omaenese pessimismi ja küünilisuse üle loodusele.

Selleni pole keeruline jõuda. Üks 18. sajandi kirjanik väitis: Kuna loodus on näljahädade, põudade ja üleujutuste kaudu sedavõrd destrukttiivne, siis „teist inimest tappev inimene järgib üksnes looduse enese impulsse.” Teisisõnu, kuna loodus võib olla surmav, siis tohime seda olla ka meie. Kuid tegu on ju läbinisti vale järeldusega looduse õppetundidest! Samas tõestab see, kui võrd lihtne on oma negatiivset suhtumist ümbritsevale üle kanda.

Kui „objektiivselt” suudad sina asju näha? Kui sageli lased sa halval tujul või negatiivsel suhtumisel mõjutada oma tegusid ja sõnu? Miks on surm oma minale sedavõrd oluline vältimaks oma negatiivse suhtumise ülekandmist elule tervikuna?

Tsüklist ülalpool

Saalomon vaatleb loodust ja näeb lõputut ning näiliselt mõttetut kordumist. Päike tõuseb ja läheb looja, tuul puhub, jõed voolavad ning kõik see jätkub inimpõlvest inimpõlve. Mida on tehtud, seda tehakse jälle, mis tuleb, on kord juba olnud. „Pole midagi uut päikese all” (Kg 1:9).

Tema toon osutab siiski, nagu oleks kõige selle juures midagi valesti ja asjad ei peaks niimoodi käima. Tema suhtumine paistab selgelt välja peatüki esimestest salmidest.

Loe veelkord Kg 1:1-4. Mida ütleb Saalomon inimelu lühiduse kohta, vastandina looduse lõputule tsüklilisusele?

Maa pöörleb lõputult, meie elu on aga lühiajaline. Me pole muud kui aur, *hebel*. Need mõtted viivad meid inimkonna ees seisva dilemmanni: me suudame tajuda igavikku ja arusaama millestki suuremast kui me ise, ometi jääb see meie käeulatusest välja. Päike, jõed, tuul – kõik on olnud siin enne meid ja jäävad alles ka siis, kui meie oleme põrmuks saanud. Me tuleme ja läheme, jõed, päike ja tuul jäävad. Pole siis ime, et elu näib olevat, nagu ütles Shakespeare, „täis möllu ja raevu, omamata tähendust.”

Kuidas vastavad järgnevad kirjakohtad dilemmale, mida puudutab Saalomon Kogu ja raamatu esimeses peatükis? 1. Ko 15:26, 51-55; Heb 2:14; Ilm 21:4.

Maailmas elanud paljud suured mõtlejad ja filosoofid on rajanud mitmesuguseid peeneid loogikasüsteeme, mille abil selgitada elu keerdküsimusi. Ent seni, kuni ei suudeta lahendada surma küsimust, pole neil süsteemidel ka vastuseid eluks, sest lõppude lõpuks neelab surm kogu elu. Ja nagu arvata võib, pole ükski neist filosoofidest suutnud endale püstitatud ülesannet lahendada (enamus neist on isegi surnud). Kõigile elu puudutavaile küsimustele on vastus olemas vaid Jeesusel. Oma surma ja ülestõusmise kaudu on Ta näidanud, et surm pole kõigi asjade lõpp ja me võime elada ka siis, kui kõik selle langenud planeedi elutsükliid on lakanud olemast ja unustatud (Jes 65:17). Kui seda lootust poleks, võiks Saalomoni pessimismi igati õigustatuks pidada.

Tarkus „päikese all”

Koguja raamatu 1. peatüki salmid 12-18 valgustavad veelgi selle autori tagapõhja. Ta viitab mitte üksnes oma kuningaseisusele, vaid mainib ka, et tal oli rohkem tarkust, kui kõigil, kes enne teda Jeruusalemmas olid valitsenud, mis kinnitab tõsiasja, et tegu on tõepoolest Saalomoniaga. Samuti sobib sellega kokku teadmine, et just Saalomoni valitsusaega iseloomustab suur rahu ja jõukus. Kuningal, kes ei pidanud muret tundma sissetungijate, mässude ega majandusraskuste pärast, oli aega otsida teadmisi ja tarkust „päikese all.”

Pööra tähelepanu sellele, et siinkasutatud väljend „taeva all” (13. s) tähendab sama, mida enam kui 20-l korral Koguja raamatus kasutatud „päikese all” (3., 9., 14. s). Mida see väljend tähendab ja kuidas aitab see mõista Saalomoni sõnade mõtet?

Väljend "taeva all" või "päikese all" osutab sellele, mis toimub siin maa peal. Taas näeme siin näidet kogu maise tarkuse ja maapealsete teadmiste viljatusest. Maailm ja kõik, mis selles leida on, ei suuda vastata elu keeruliste küsimustele, õigupoolest ajendab nimelt maailm ja kõik selles leiduv esitama paljusid keerulisi küsimusi elu kohta. Vastuse võib leida kusagilt maailmast kõrgemalt, kellelki maailmast suuremalt, kes on „maailma ära võitnud” (Joh 16:33). See keegi on loomulikult Jeesus. Ilma Jeesuseta annab maailm põhjust kibestuda, muutuda kurjaks ja küüniliseks. Inimene võib küll omandada kogu maailma tarkuse, kuid see toob kaasa vaid pettumuse ja suurendab kibedust.

Saksa filosoof Arthur Schopenhauer kirjutas sarnaselt Saalomoniaga: „Kõik siin elus [„päikese all”] kinnitab, et maine õnn on määratud valmistama pettumust.”

Loe veelkord Kg 1:12-18. Millised asjad valmistavad Saalomoni erilist tuska ja näivad rõhutatult tühised? Kuidas kõlavad need sõnad kokku 2. Tim 3:7-ga?

Pane tähele Kg 1:15 – kõverat ei saa teha sirgeks ega loendada seda, mida pole. Milliseid kõverdunud või purunenud asju sinu elus pole võimalik hetkel parandada? Millest tunned siin maailmas kõige enam puudust, mida siit ka ei leia? Kuidas panevad need asjad sind veelgi enam Jeesuse tagasitulekut igatsema?

Edasiseks uurimiseks: Ludwig Wittgenstein on öelnud: „Õnneliku inimese maailm erineb õnnetu inimese omast.” Heida pilk Õpetussõnade raamatule, et näha Saalomoni teistsugust eluperioodi. Millist suhtumise erinevust märkad? Kuidas kinnitab see, et meie maailmanägemus sõltub täielikult suhtest Jumalaga?

„Saalomon ei kurda siin looduse lõputute tsüklite üle, vaid näeb neis paralleeli inimelu tsüklilisusega (Kg 1:4). Kas inimese elu on põlvest põlve vaid kordumine ilma sügavama mõtte või eesmärgita? Kas inimkonna eksistents ei saavuta kõrghetke? Kas Jumalal pole igavest eesmärki, mis lõpuks ületab inimtegevuse näilisel lõppematu kordumise põlvest põlve?

Maapinna kohal liikuvate õhumasside liikumist on kirjeldatud teadusliku täpsusega, mida ei leia ühestki teisest toleaeagsest kirjatööst ja mis näitab, et Saalomonile antud tarkus loodusseaduste alal ületas kõik toleaeagsete inimeste vastavad teadmised.” 3BC 1064.

„Oma inimlikus tarkuses maailm ei tunne Jumalat. Selle maailma targad koguvad ebatäiuslikke teadmisi Jumalast Tema loodu kaudu ja tõstavad seejärel oma rumaluses looduse ja loodusseadused looduse Jumalast kõrgemale. Loodus on avatud raamat, mis räägib Jumalast. Kõik, keda loodus kütkestab, võivad näha selle kaudu avaldumas Jumalat, oma Loojat. Ent Jumala täiuslik tundmine saab siiski tulla vaid võttes vastu Jumala ilmutuse Kristuses ning Tema ilmutus looduses jääb selle kõrval kahtlemata ebatäiuslikuks.” E. G. White, „Healthful Living,” lk 293.

Küsimused aruteluks:

1. Minge koos oma klassiga loodusesse, seejärel arutlege järgmiste küsimuste üle: Millise ilmutuse Jumalast annab loodus? Mida saab loodus meile Jumalast rääkida? Mida ta rääkida ei saa? Milliseid väärraid järeldusi võime looduse õppetundidest teha? Miks ei tohi Jumalast õigema pildi saamiseks seetõttu toetuda üksnes looduses nähtavale?

2. Miks on kerge muutuda elu suhtes küüniliseks? Kas küünilisus on teatud määral vajalik? Lõppude lõpuks on langenud maailm määratud hävima. Kuidas püsida tasakaalus – ühelt poolt hoiduda maailma külge klammerdumast, kuid samas mitte laskuda ka äärmisesse pessimismi, mis peegeldub Koguja esimesest peatükist?

3. õppetükk — 13. - 19. jaanuar

“Mida mu silmad iganes himustasid”

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Kg 2. ptk; Õp 3:13-28.

Meelespeetav tekst: “Sest mis on inimesel kõigest oma vaevast ja püüdeist, millega ta ennast vaevab päikese all?” (Kg 2:22).

“Olen, ah, kõik läbi uurind:
mõtte-, arsti- ja õigusteadust
ja ka Uut ja Vana Seadust
kaua palehigis puurind.
Mis, vaene togu, sain ma sest?
Pole teragi targem endisest.”
— Johann Goethe, “Faust” (August Sanga tõlge).

Paistab, et Fausti teadmiste otsingud ei pakkunud talle rohkem rahuldust kui Saalomonile. Isegi teoloogia õppimine lihtsalt teadmisjanust, mitte alandliku südame ja igatseva meelsusega, ei vii inimest kuhugi.

Ja ehkki Saalomon, erinevalt Goethe Faustist, ei müünud õnne ja rahulolu otsinguil oma hinge avalikult kuradile, tegi ta seda ometi, sest vaadake, kui sügavale ta langes. Saalomoni õnneks astus Jeesus veelgi madalamale ja sai “patuks meie eest” (2. Ko 5:21), et Ta saaks patu sügavikest üles tõsta ka kõige madalamale langenud patuse.

Sel nädalal uurime taas Saalomoni sõnu, mis räägivad Jumalata elatud elu üldisest mõttetusest. Tema sõnu hoolega tähele pannes saame neist nii mõnegi väärtusliku õppetunni. Sest, miks korrata vigu, mida tegi tema?

Püüda tuult väljal

Koguja raamatu 1. peatükk lõppes Saalomoni tõdemusega aastate jooksul omandatud tarkuse ja teadmiste tühisusest (Kg 1:16-18). Ta peab seda mõttetuks, tuule püüdmiseks väljal. Kurb, et nii räägib inimene, keda Piibel enam kui kord mainib mehena, kelle tarkust tema valitsuse varasemal aastail paljud inimesed imetlesid (1 Ku 10:1-8; vt ka 1 Ku 4:29-34).

Võrdle Saalomoni suhtumist tarkusesse tema varasemate sõnadega, näiteks Õp 3:13-26. Millest selline erinevus?

Eakas ja kibestunud Saalomon oli kaotanud oma tee ja seepärast tähendasid kogu omandatud tarkus ja teadmised talle väga vähe. Seevastu Õpetussõnades räägib ta kogu tõelise tarkuse ja teadmiste keskpunkti – Jumala tundmisest. Veelgi selgemalt tõuseb see tõsiasi esile seal, kus Saalomon seob tarkuse ja arusaamise Jumala kui Loojaga (Õp 3:19), mis tõestab taas, et kõik teadmised ja kogu tarkus saab alguse Temast. Pööra tähelepanu ka tõsiasi järele, et niisugune tarkus pole mingi abstraktne teoloogiline kontseptsioon Jumala olemusest või Tema kõikvõimsuse piiridest. Vastupidi, Õpetussõnades avaldub praktiline pool. Tõeline tarkus peegeldub meie elus. Kaotanud tee, kaotas Saalomon kunagi omatud tõelise tarkuse, mis asendus selle maailma tarkusega, mida leiab siin päikese all. Antud tõdemus muudab maailma tarkuse tema jaoks tühiseks ja mõttetuks valude allikaks.

1. peatüki lõpusalmide mõte jätkub järgmises peatükis. Loe Kg 1:16 - 2:3. Milles räägib Saalomon siin?

Ääretult inimlik on õnne ja rahulolu otsinguil haarata iga maailma poolt väljapakutud tühise võimaluse järele. Millised on olnud sinu kogemused maailma poolt pakutava õnne püüdmisel? Miks ei suuda maailm pakkuda seda, mida lubab? Miks ei saagi see kunagi tõelist õnne ega rahulolu pakkuda?

Naudingud

Saalomon, kes leiab tarkuse olevat tühise püüdluse, pöördub naudingute poole. Püsivat naudingute otsingut nimetatakse *hedonismiks*. Enamik naudinguid otsivaid inimesi püüab lihtsalt hästi aega veeta. On neidki, kes usuvad siiralt, et nauding on kõige hea kogum, mistõttu iga nauditav asi on ühtlasi ka hea.

Aseta end inimese seisukohale, kes Jumalasse ei usu. Niisuguse inimese arusaama järgi on sinne elu kõik, mis meil on, ja peale seda ei tule enam midagi. Kui aga puudub moraaliseadus, mille järgi meil kõigil tuleb oma tegudest aru anda, miks siis mitte nautida elu täiel rinnal, ka teiste kulul? Mida vastaksid niisugusele inimesele?

Võrdle Saalomoni sõnu Kg 2:1-3 tema seisukohaga Õp 6:23-29, 7:6-27, 20:1, 23:1-6. Kuidas väljendab ta Koguja raamatus samu mõtteid, mida kunagi aastate eest Õpetussõnades?

Naudingute otsimises naudingute eneste pärast peitub varjatud lõks. Mingil põhjusel on nii, et kui olemas saanud kätte selle, mida otsisime, tekib varem või hiljem ikkagi rahuldamatuse tunne. Varem või hiljem kaotab see nauding midagi ja varasema rahulolutunde saavutamiseks vajame seda järjest suuremates kogustes. Varem või hiljem tajume, et elu pakub palju enam kui üksnes naudingud, et nauding naudinguga pärast jätab meisse õõnsa, tühja, rahulolematuse tunde. Niisuguse õppetunni omandas Saalomon isiklikult oma kogemuste najal.

Saalomon oli mees, kes oli kunagi hoiatanud oma rahvast himude eest. Ise lõpetas ta mehena, kellel oli “seitsesada vürstisoost naist ja kolmsada liignaist” (1 Ku 11:3). Ta oli mees, kes hoiatas teisi liigsöömise eest, kuid ise andus täielikult söömisnaudingule (1 Ku 5:2, 3). Langemine on sedavõrd lihtne! Mida hoiatavalt õpetlikku leiad Saalomoni langemisest?

Kõik, mida mu silmad iganes himustasid

Üks Ameerika ajaloo kuulsamaid ja edukamaid ärimehi on Lee Iacocca, kes paljude aastate jooksul juhtis Chrysleri hiidkorporatsiooni. Tema on kunagi öelnud: “Siin ma seisan, oma elu säravaimate aastate rambivalguses, ja imestan ikka veel, mis on elu mõte ... Ma ütlen teile üht: kuulsus ja rikkus on väärtusetud.”

Loe Kg 2:4-11. Milline on tema sõnade peamine mõte?

Saalomoni hing leidis kõigest materiaalsest, mida ta endale lubada sai (Kg 2:10), teatud määral rahuldust, kuid see rahulolu ei olnud kestav ega täitnud tema hinge põhilist igatsust (11. s). Kui materiaalne omand suudaks teha inimese õnnelikuks, siis pidanuks Saalomon olema maailma kõige õnnelikum inimene. Ent Koguja raamat kinnitab, et selle autor polnud õnnelik inimene.

Loe veelkord Kg 2:4-11. Milline oli Saalomoni varandus? Vt ka 1 Ku 7. ptk, 1 Ku 10:10-29.

Miks polnud nii suure varanduse omanik õnnelik?

Kõik see, mida Saalomon omas, oli materiaalne, füüsiline, ja kõik tema ihulikud, füüsilised soovid olidki rahuldatud. Paraku on inimene midagi enam kui lihtsalt eri organite ja lihaste kogum. Igas inimeses on ka vaimulik, moraalne komponent, mida maailma füüsilised asjad rahuldada ei suuda. Saalomon oli selle tõestuseks. On vägagi tähelepanuväärne, et tänapäevalgi, niinimetatud heaoluriikides, kus inimesed on jõukal järjel materiaalses mõttes, on õnnetute ja eluga rahulolematute inimeste osakaal mõnikord kõrgem kui vaesemates riikides.

Loe Mat 6:33. Kuidas lahendab see suur tõde Saalomoni probleemi? Mida ütleb antud kirjakoht sulle sinu isiklikes kiusatustes?

Rumala saatus

“Siis ma mõtlesin südames: See, mis juhtub albile, juhtub ka minule. Aga milleks siis mina olen saanud targemaks kui teised? Ja ma mõtlesin südames, et ka see on tühi töö” (Kg 2:15).

Saalomon oli ummikus. Ta leidis, et kogu tema tarkusest pole talle mitte mingit kasu. Siis otsis ta ihulikke naudinguid ning tõeses, et needki on tühised. Ka tolle aja tõenäoliselt suurima rikkuse omamine ei vaigistanud tema hinge sügavaimat igatsust. Saalomon veendub, et kõik see on “tühisus ja tuule tagaajamine”(11. s, NASB).

Ja hullemaks läheb!

Loe Kg 2:12-17. Mille üle ta siin kurdab? Kui tõesed tema väited on? Kuidas vastaksid talle kristlasena?

Jeesus on öelnud sõnad, mis puudutavad Saalomoni sõnu väga lähedalt. Isast kõneldes ütleb Jeesus: “Tema laseb ju oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ning vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale” (Mat 5:45). Teises kohas, kõneldes galilealastest, “kelle vere Pilaatus oli seganud nende ohvritega”(Lk 13:1), ütleb Jeesus: “Kas te arvate, et need galilealased olid suuremad patused kui kõik muud galilealased, et nad seda on kannatanud? Ma ütlen teile, ei sugugi, vaid kui teie ei paranda meelt, hukkute kõik nõndasamuti” (Lk 13:2, 3; vt ka 4. ja 5. s). Mõlemas kirjakohas räägib Jeesus sellest, mis peaks meile kõigile olema ilmselge: valu ja kannatused pole üksnes õelate pärisosa. Ka head inimesed kannatavad. Saalomon aga väidab selle tõe valguses, et kõik, mida me teeme, on mõttetu, kuna lõppude lõpuks sureb nii rumal kui tark. Ometi teeb Jeesus teistsuguse järelduse: “Kui teie ei paranda meelt, hukkute kõik nõndasamuti”, ning osutab oma sõnadega kaugemale õela ja õige esmasest saatuses.

Kuidas aitab usk Jumalasse sul aktsepteerida surma erapooletust? Millised Piibli töötused pakuvad sulle suurimat lootust surma möödapääsmatuse kontekstis?

Pärandus

Saalomon ei suuda lõpetada. Vähe sellest, et tema ilmalikud eesmärgid osutusid tühisteks, vähe sellest, et nii targad kui rumalad surevad, nüüd kurdab ta selle üle, mis juhtub peale tema surma.

Loe Kg 2:17-26. Millega ta rahul pole?

Saalomon teeb terase tähelepaneku. Inimesed on alati mures oma pärandi pärast, mis see ka poleks. On ju masendav mõelda, et sa teed terve oma elu ränka tööd üksnes selleks, et sinu järeltulija selle kõik maha laristab. Teatud mõttes on Saalomoni mõte irooniline: mida oleks öelnud Saalomoni isa Taavet, kui ta oleks teadnud, kuidas tema poeg on käitunud talle pärandatud varaga. Teisalt, võib-olla just see mõte pani teda juurdlema selle üle, mida hakkavad järeltulijad peale päritud varandusega.

Loe salmid 24-26. Millest räägib Saalomon siin?

Ehkki tekst ise tundub olevat keeruline, näib Saalomon siin siiski ütlevat: “Ma ei saa küll mõjutada minu varanduse pärijate käitumist pärandvara suhtes, võin vähemalt praegu elust rõõmu tunda.” Ometi ei räägi ta siin mõõdutundetu elunautimise poolt (ta on juba kõike proovinud), vaid järgib pigem Piibli põhimõtet, et Jumala tahtega kooskõlas elatud elu pakub paljusid maiseid õnnistusi, kaasa arvatud füüsilised mõnud: “Sa lased targata rohu loomadega ja orased inimeste tarbeks, et tuua leiba välja maa seest ja veini, mis rõõmustab inimese südant; õli, et panna tema pale läikima; ja leiba, et kinnitada inimese südant” (L 104:14, 15).

Sinagi oled pärija (Ro 8:17; Gal 3:29, 4:7), kes saab oma taevaselt Isalt suurima annu – lunastuse Jeesuses Kristuses (He 9:28; 1. Pe 1:5). Millised sinu igapäevased valikud aitavad tagada, et sa ei kuluta mõistmatult Jumala “pärandust” – Jeesuse surma sinu asemel?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White “Fundamentals of Christian Education,” lk 422; “The Ministry of Healing,” lk 364; 5 T 258.

“Ta [Saalomon] teeb ülevaate oma õnneotsinguist. Ta püüdis saavutada intellektuaalseid eesmärke, ta rahuldas oma naudinguhimu; ta viis ellu äriplaane. Teda ümbritses õukondliku elu kogu hiilgus. ... Saalomon istus elevantilust troonil, mille astmed olid valmistatud puhtast kullast ja mida ümbritsesid kuus kullast lõvi. Tema silmad puhkasid ülihoolitsetud ja kaunitel aedadel. Kõik see pakkus tõelist silmailu. ... Kõikvõimalikud kirjute sulekuubedega linnud lendasid puult puule, pannes õhu helisema oma kauni lauluga. Noored, uhkelt rõivastatud teenrid ootasid, et täita tema pisimatki käsku. Tema meelelahutuseks korraldati pidusöömaaeu, kontserte, spordivõistlusi ja etendusi, mille peale kulutati tohutul hulgal raha.

“Kuid ... rahulolematuse oli jätnud oma jälje tema kunagi kenale ja arukale näole. ... Tema kulmude vahele oli muretsemine ja kurbus vajutanud sügava vao. ... Tema rabadad närvid ja kulunud keha tunnistasid üleastumisest looduse seadustest. Ta oli elavaks tunnistuseks raisanud elust, nurjunud püüetest õnne leida.” – Ellen G White, “My Life Today,” lk 167.

Küsimused aruteluks:

1. Keegi ülikooliõppejõud märkis kunagi ühele kristlasele: “Ma ei vaja teie Jeesust. Ma olen kuulus, mul on kaunis kodu ja hea töökoht. Mida on teil mulle pakkuda, mida mul veel pole?” Arutlege klassis vastuse üle.

2. Rääkige klassis mõnest kaasaegsest Saalomonist – inimesest, kellel on olemas kõik, mida maailm suudab pakkuda, kuid kes ühel hetkel tunnistab, kuivõrd mõttetu on tema elu tegelikult. Mida on meil niisugustest juhtumistest õppida?

3. Rääkige oma kogemustest, kus olete pärast mõne igatsetud materiaalse hüve omandamist tõdenud, et see pole teinud teid õnnelikumaks ega rahuldanud teie igatsusi. Millist nõu annaksid inimesele, kes on haaratud soovist saavutada maist rikkust?

4. õppetükk — 20. - 26. jaanuar

Olemisest ja ajast

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Kg 3. ptk.

Meelespeetav tekst: „Ma mõtlesin südames: Jumal mõistab kohut õigele ja õelale, sest igal asjal ja igal teol on oma aeg” (Kg 3:17).

„Sest olen tundnud neid kõiki, tundnud neid kõiki — olen tundnud õhtuid, hommikuid ja pärastlõunaid, olen mõõtnud oma elu kohvilusika kaupa.” – T. S. Eliot, „The Love Song of J. Alfred Prufrock.”

Võimalik, et meie ei mõõda oma elu kohvilusika kaupa, kuid me mõõdame oma elu siiski. Enamuse jaoks kujuneb elu mõõduks „seitsekümmend aastat”, kellel rohkem õnne, „kaheksakümmend.” Need meie hulgast, kes on näinud oma elu paljusid aastaid möödumas, teavad, et seda pole palju. Seepärast on aeg surelikele olenditele kallihinnaline vara.

Võib-olla just sel põhjusel räägib 3. peatükk meile kõigile olulisel teemal – ajast. Alustades tõeliselt kauni poeesiaga, puudutab Saalomon paljusid teemasid, mis kõik on ühel või teisel moel seotud ajaga: kui oluline on meie tegude õige ajastus? Mida tähendab igavik inimeste jaoks, kes on igavikust välja arvatud? Millal mõistab Jumal kohut kogu maailma kurjuse ja ebaõigluse üle? Milline on inimeste ja loomade vaheline tegelik erinevus, kui lõppkokkuvõttes lõpetavad kõik samas kohas?

Ranked teemad üheainsa peatüki jaoks. Ometi on neid võimalik mõista terve Pühakirja valguses, millel on nende oluliste teemade kohta palju öelda.

Aja Jumal

Kui täpne on sinu kell? Tõenäoliselt pole selle täpsus võrreldav tseesiumkellaga, mis mõõdab aega 9192631700-ndik sekundilise täpsusega – tseesiumi aatomeid stimuleeritakse alternatiivse magnetväljaga ja täpset aega määrab hetk, mil aatomite ja magnetvälja sagedused kokku langevad. Teisisõnu, just niisuguse täpsuse on Jumal pannud selle looduse osakese sisse. Niisugune on Jumala täpsus!

NASA Goddardi Kosmoselendude Keskuses USA-s asub kaart, millele on kantud kõikide taevakehade varjutused ligikaudu alates aastast 2000 e Kr kuni aastani 3000 p Kr. Teisisõnu, selle looduse osa Jumala poolne ajastatus on sedavõrd täpne, et me suudame kindlaks teha mitte ainult seda, millal toimusid varjutused minevikus, vaid ka seda, millal toimuvad tulevased taevakehade varjutused.

Nagu loodusest nähtub, omab Issand kontrolli aja üle. Adventistidele, kes tunnevad erilist huvi prohvetikuulutuste vastu, pole see üllatuseks. Lõppude lõpuks on paljud prohvetikuulutused, mis on aidanud meil mõista oma liikumise identiteeti ja missiooni, seotud ajaga.

Vaata üle järgmised aega puudutavad prohvetikuulutused, mis adventistidele nii palju tähendavad ja on täitunud (Tan 7:25; 8:14; 9:24-27; Ilm 12:14). Mida räägivad need prohvetikuulutused Jumala väest ja võimust inimlike ettevõtmiste üle?

Lugematuks kohtades räägib Piibel aja rollist Jumala plaanides. Jeesus andis Galileas kuulutama asudes teada, et „aeg on täis saanud” (Mrk 1:15). Paulus kirjutab Jeesuse esimesele tulekule viidates: „Aga kui aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja” (Gal 4:4), viidates teisele tulekule ütleb ta: „Meie Issanda Jeesuse Kristuse ilmuniseni, mille parajal ajal toob nähtavale õnnis ja ainus võimas valitseja, kuningate Kuningas” (1. Ti 6:14, 15). Johannesele ilmus ingel ja ütles: „Ära pane pitseriga kinni selle raamatu ennustuse sõnu, sest aeg on lähedal!” (Ilm 22:10). Näeme, et Jumal kasutab oma tahte elluviimiseks ka aega.

Kas on asju, mille õige ajastamine teeb sulle muret? Kui jah, siis pead laskuma põlvedele, alistama oma tahte Issandale ja usaldama Teda, kes on tõestanud, et on aja Valitseja. Mida veel saad teha, et õppida usaldama Issanda õiget ajastust?

Aeg ... ?

Loe Kg 3:1-8. Pööra tähelepanu vastanditele: sünd-surm, ehitamine-maha lõhkumine, armastus-viha jne. Ehkki õpetlased vaidlevad nende salvide täpse tähenduse üle, tundub, et Saalomon räägib inimelu paljudest aspektidest ja et ühel ajal on ühed asjad sobivamad kui teised.

Nende sõnade lahtimõtestamise üheks võtmeks on võib-olla 11. salmi algus, kus peale Jumalast kõnelemist Saalomon ütleb: „Kõik on ta omal ajal hästi teinud,“ ehk siis, et kõik need erinevad asjad on õigel ajal sündides omal kohal. Seepärast ei räägi need salmid mitte niivõrd Jumala kõikeületavast ettenägevusest, vaid käsitlevad pigem inimese vabadust ja inimlikku ajastamist.

Kõige problemaatilisem on muidugi „aeg tappa” (3. s). Ehkki seda salmi on püütud mitmeti tõlgendada, ei tohi me unustada, et Saalomon oli kuningas, kes valitses riigi üle, milles kehtis surmanuhtlus (vt 2. Mo 22:18-20; 3. Mo 20:2, 9-16; 24:14-16; 4. Mo 15:35). Samuti tasub pöörata tähelepanu sellele, et Kg 3:3 kasutatud heebreakeelne sõna „tapma” erineb 2. Mo 20:13 kasutatud sõnast, mida mõistetakse „mõrvamise” tähenduses.

Kuidas aitavad järgnevad salmid mõista õige ajastuse tähtsust meie elus?

L 37:9 _____

Mat 5:21-24 _____

Mat 8:21, 22 _____

Ro 8:25 _____

Ro 12:19 _____

1. Kor 4:5 _____

Jak 1:19 _____

Kas sul seisab ees mõne tähtsa otsuse või valiku langetamine? Kui jah, millist osa mängib sinu otsuse tegemise juures õige ajastatus? Kas sinu otsusele võib kasuks tulla selle edasilükkamine? Või on otsustamise edasilükkamine vale samm? Mõtle veelkord sõnade „igale asjale on määratud aeg, ja aeg on igal tegevusel taeva all” olulisuse üle. Kuidas aitab palvetamine, Piibli uurimine ja teistega nõupidamine sul teha õiget otsust õigel ajal?

Igavik nende südames

Ajateema jätkub Kg 3:11-15. Mida tahab Saalomon sinu arvates öelda? Tõlgenda neid kirjakohti terve Pühakirja valguses.

Saalomon tunnustab siin Jumala suurust ja väge vastandatuna inimkonna nõrkuse ja rumalusega. Taas ei kiida Saalomon füüsiliste naudingute arutut nautimist, vaid tema sõnade mõte on, et omal ajal saab inimene oma töö vilju nautida ka praeguses elus, siin “päikese all.”

Me ei suuda täielikult mõista Jumala tegusid ega ettenägevust (“ilma, et inimene mõistaks Jumala tehtud tööd algusest lõpuni” 11. s), ja selleks pole ka vajadust. Kas ei lange Saalomoni sõnad kokku Jeesuse sõnadega Mt 6:34? “Ärge siis olge mures homse pärast, sest küll homme päev muretseb enese eest. Igale päevale saab küllalt omast vaevast.”

Kuidas mõistad sina väljendit, et Jumal on pannud “igaviku” inimeste südamesse? Mõtle vastusele Saalomoni õnnetu ja ebarahuldava kuningliku elu valguses. Vt ka He 11:13-16; 1. Jh 2:15-17.

Nagu neljapäevases osas näeme, on inimestel ja loomadest sarnane saatuse “päikese all.” Nii meie kui kitsed, alligaatorid ja oravad sureme. Ometi erineme me loomadest selle poolest, et meie südamesse on Jumal pannud igaviku. Inimestena suudame tajuda meist väljapoole jäävat eksistentsi – me mõistame, et meie küll sureme, kuid elu jätkub ka ilma meieta ja kasvõi igavesti. Niisiis seisame iga päev silmitsi surmaga ja see paneb meid muretsema, tunda hirmu ja tunnetama oma ebatäiuslikkust. Samas pole see sugugi halb, sest me ei peaks olema rahul oma saatusega, me ei tohiks olla selle suhtes ükskõiksed, sest meid valmistati elama igavesti. Surm on sissetungija, Saatana leiutis (He 2:14; 1. Jh 3:8). See on ka üheks põhjuseks, miks tegelikult on kõik füüsilised naudingud nii õõnsad, tühised, mõttetud, *hebel* – need ei suuda kaotada surma lähedust, mis luurab meie alalise kaaslasena meie selja taga ja keda meenutab iga südamelöökö.

Õnneks on meil hea sõnum, suurepärase sõnum sellest, et Jeesus tuli hävitama surma ja on meid vabastanud kartusest surma ees (He 2:15).

Jeesus ja kohtumõistmine

Saalomon jätkab ajatemaatika uurimist. Selle raames lülitub ta ümber teisele teemale. Kg 3:16, 17 paneb ta kirja mõtted, mis korduvad Koguja raamatus ka edaspidi – inimlik ebaõiglus ja Jumala kohus.

Loe 16. salmi. Mida see ütleb? Kuidas saab olla ebaõiglus “kohtupaigas”? Ja üleastumine õiglusepaigas? Millest Saalomon räägib? Kus oled sina näinud õigluse asemel valitsemas ebaõiglust ja üleastumist? Mis tunde niisugused asjad sinus tekitavad? Millise tunde tekitasid need Saalomonis? Vt ka Õp 17:23, 21:27; Jh 2:14.

Muidugi ärritab enamust inimesi ebaõiglus ja ülekohus – eriti kohas, kus peaks valitsema õiglus. Ka Saalomon tahtis näha õiglaseid kohtuotsuseid ning vaatamata oma hapule suhtumisele paljudesse asjadesse uskus ta Jumala lõplikusse ja õiglasesse kohtumõistmisesse, mis toimub oma ajal (Kg 3:17), nii nagu ta ütlebki, et “igale asjale on määratud aeg,” sealhulgas ka Jumala kohtumõistmisele.

Loe Jh 12:31, kus on Jeesuse sõnad: “Nüüd käib kohus üle selle maailma.” Millises mõttes võib öelda, et Rist oli kohtumõistmine nii õigete kui õelate üle?

Ristil, kohtumõistmise paigas, avaldus tohutu ebaõiglus: patutu Jumala Poeg suri tänamatu ja õela maailma pattude pärast (Ro 5:6; 1. Jh 2:2). Samal ajal on see ka õigluse paik, sest Jeesus, “Jumala õigus” (2. Pe 1:1) ise oli seal. Ometigi näeme selles õiglusepaigas üleastumist – kogu maailma üleastumist, kelle karistust kannab Jeesus, kes sai patuks “meie eest” (2. Ko 5:21). Võime öelda, et Ristil mõisteti kohut õigete üle, kuna Jeesuse surma kaudu kinnitati neile õigeksmõistmine kohtus (Ro 8:1). Samas kinnitati Ristil ka üleastujate hukkamõistmine, sest Risti valguses ei ole neil enam ühtki süüd kergendavat vabandust (Jh 3:19).

Selgita lühidalt, mida pakub sulle Kristuse surm? Jaga oma mõtteid hingamispäevakooli klassis.

Inimestest ja loomadest

Loe Kg 3:18-22. Millist olulist sõnumit kannavad Saalomoni sõnad nii terve Pühakirja kui Koguja raamatu enda kontekstis? Millele tuleb meil kõigil suurt tähelepanu pöörata?

On vastuvaieldamatu tõsiasi, et teatud tasandil pole surnud inimesel ja surnud koeral mingit vahet. Ja mida kauem nad surnud on, seda raskem on neil ka vahet teha, sest lõppkokkuvõttes ei jää neist järele muud kui põrm.

Saalomon vaatleb taas Jumalata elatud elu mõttetust, mille ainsaks eesmärgiks on selle maailma käegakatsutavate mõnude nautimine. Niisugusel elul pole tõepoolest sügavat tähendust, sest varem või hiljem lähevad nii inimesed kui loomad “kõik ... ühte paika, kõik on põrmust ja kõik saavad jälle põrmuks” (20. s). Nagu juba teisipäevases osas nägime, tekitab niisugune järelendus enamikus inimestes rahutust, muutes kõik surmale eelneva mitte lihtsalt auruks (*hebel*), vaid veelgi mõttetumaks. Keegi ateistlik kirjanik on kirjutanud elu “absurdsusest”: see narrib meid lootusega, et leiame elu mõtte, kuid lõpuks leiame end kõik samasugusest mõtteta paigast, kus loomadki.

Milliseid Piiblitekste leiad vastuseks järgmistele Koguja raamatu salmidele 3:18-22.

18. s (näit L 8:6-9) _____

19. s (näit Jh 3:16) _____

20. s _____

21. s _____

22. s _____

Elu võib isegi kõige paremal juhul olla raske. Igauks meist võitleb ühel või teisel moel. Seepärast peaks meis erilist tänulikkust äratama teadmine lootusest, mille täitumine ootab meid maise teekonna lõpul.

Milline on sinu lemmiktekst Piiblis lunastatute elust peale Jeesuse tagasitulekut? Loe seda uuesti, palveta selle valguses ja kirjuta seejärel oma sõnadega välja, mida see kirjakoht sulle ütleb.

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Suur võitlus”, orig lk 662-678.

“Tõeliselt, sügavalt sõltumatu inimene ei häbene kunagi küsida nõu kogenumatelt ja targematelt ning suhtub teiste nõuannetesse respektiga.” – 4T 240.

“Asjade õige ajastamine võib tõe edendamisel palju ära teha. Enamasti saadakse kaotuste osaliseks asjade edasilükkamise tõttu. Niisugune käitumine võib viia kriisiolukordadeni. Kohene ja otsustav käitumine õigel ajal viib aulise võiduni, samas kui venitamise ning töö unarusse jätmise tulemuseks on üldjuhul suured kaotused ja silmatorkav häbi Jumalale.” – 3T 498.

“Kristust koheldi nii, nagu meie olime ära teeninud, et meid võiks kohelda nii, nagu Tema on väärt. Tema mõisteti hukka meie pattude pärast, milles Tal ei olnud mingit osa, et meid võidaks õigeks mõista Tema õiguse läbi, millest meil pole mingit osa. Tema suri surma, mis oli määratud meile, et meie saaksime elu, mis kuulub Talle. “Tema vermete läbi on meile tervis tulnud.”” – DA 25.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege klassis vastuse üle kolmapäevase osa küsimusele. Mida õpetab sulle pilk teise inimese vaatenurgast?

2. Öeldakse, et õige otsus valel ajal on ikkagi vale otsus. Kas tunned kedagi oma koguduses, kellel seisab ees olulise otsuse tegemine? Kui jah, kuidas saab teie klass selle inimese soovi korral aidata tal mõista, milline see otsus peaks olema ning millal on õige aeg tegutseda?

3. Rääkige klassis surmast, mida see tähendab kristlase jaoks, kuidas peaksime sellesse suhtuma, lootusest, mis meil vaatamata surmale on, ning miks on see vahel ka vaatamata Jumala töotustele sedavõrd valulik.

4. Millist suurt ülekohust oled oma elu jooksul näinud? Kuidas saab niisuguses olukorras lohutada teadmine, et kõige lõpus viib Jumal kõik teod kohtusse ja mõistab nende üle õiglaselt kohut? Arutlege klassis järgmise küsimuse üle: Kas tõsiasi, et Jumal mõistab aegade lõpul õiglast kohut, takistab meid selles elus õiglust taga nõudmast?

5. õppetükk — 27. jaanuar - 2. veebruar

Veel elust päikese all

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Kg 4. ptk.

Meelespeetav tekst: „Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse käsku” (Gal 6:2).

Sel nädalal märkad tõenäoliselt seda, mida on sajandite jooksul paljud kommentaatorid maininud. Koguja raamat omandab aina enam Õpetussõnade kõla. Õpetussõnade raamatust leiab sageli terve kogumi lühidaid, kuid tabavaid ütlusi igapäevaelu praktilisema poole kohta, ehkki mitte alati pole need esitatud kergesti jälgitavas järjestuses.

Võtame näiteks Õpetussõnade 6. peatüki, mis algab mõtetega tööst, nagu „Mine sipelga juurde, sina laisk” (Õp 6:6), sellele järgnevad sõnad „nurjatust mehest” (12. s), seejärel hoiatus kuue asja eest, mida „vihkab Issand” (16. s), nõuanded kuuletuda vanemaile (20. s) ja lõpuks hoiatus moraality naise eest (24. – 35. s).

Sarnase stiili leiame ka Koguja raamatu 4. peatükist, kus Saalomon puudutab mitmeid teemasid, alates rõhumisest, mille all kannatab palju inimesi, kuni elu mõtte, kadeduse, töö mõttekuseni ning lõpuks ka mõtteid ühiskonnast ja osadusest. Ehkki nii mõnigi kord on tema ütlused teravad, puudutades otse küsimuse tuuma, samas väga poetilised, ent muutumata sealjuures tühjaks ilukõneks, puudutavad need laiemaid teemasid, mis on ka tänapäeval jätkuvalt aktuaalsed. Vaadake siis, mida Issand meile siin räägib.

Rõhujad

Loe Kg 4:1-3. Kirjuta oma sõnadega välja, millest Saalomon räägib.

Saalomon vaatleb taas elu ilmalikust perspektiivist, „päikese alt.” Mõnes mõttes muudab need sõnad huvitavaks asjaolu, et nende autor on kuningas. Üks asi on, kui ori kaebab oma saatuse üle peremehe ülemvõimu all või vaene inimene nuriseb enda rõhumise pärast rikka poolt. Kuid antud juhul kurdab ebaõigluse ja rõhumise üle riigi rikkaim ja võimsaim juhtfiguur.

Enamasti kipume mõtlema rõhumisest kas poliitika või rikkuse kontekstis. Ent on teisigi võimalusi inimeste rõhumiseks. Näiteks abikaasade või vanemate-laste suhetes. On olemas religioosne rõhumine, kui teiste allutamiseks ja ärakasutamiseks tuuakse ettekäändeks religioon. Eksisteerib töövõtjate rõhumist tööandjate poolt, seksuaalset survet, seegi on rõhumise üks vorme.

Milliseid asju oskad siia lisada? Kas on võimalik kedagi rõhuda, ilma seda ise endale teadvustamata? Otsi üles järgmised kirjakohtad ja uuri, milliseid neis leiduvaid põhimõtteid kasutades on võimalik end kaitsta ka tahtmatu langemise eest rõhuja rolli? Mk 10:43, 44; 1. Kor 9:19; Fil 2:3; 2. Tim 2:24; 1. Jh 3:16, 4:11.

Võim on peen asi. Hästi kasutatuna võib see olla suureks õnnistuseks, sest võimu kasutades saab juhtida, isegi käskida inimestel liikuda õiges suunas. Võimu on samas väga kerge kuritarvitada. Nagu öeldakse, "võim rikub ja absoluutne võim rikub absoluutselt." Enamikul meist on ühel või teisel moel võimu teiste inimeste üle. Oluline on endalt küsida: kuidas ma oma võimu kasutan?

Analüüsi ennast. Millist võimu omad sina? Kuivõrd järgid sina tänastes kirjakohtades väljendatud põhimõtteid? Kuidas kindlustada seda, et sa ei kuritarvitaks oma võimu?

Kas elu on seda väärt?

„Siis ma kiitsin surnuid, kes olid ammu surnud, õnnelikumaks kui elavaid, kes veel tänini elavad, ja et parem kui neil kummalgi on sellel, keda veel ei ole olemas, kes veel ei ole näinud seda kurja tööd, mida päikese all tehakse” (Kg 4:2, 3).

„On olemas vaid üks tõsine filosoofiline probleem ja see on enesetapp. Otsuse tegemine selles, kas elu väärib elamist või mitte, võrdub vastusega filosoofia fundamentaalsele küsimusele.” – Albert Camus, „Sisyphose müüt ja teisi esseid” (New York: Vintage Books, 1955), lk 3.

Need kaks tsitaati puudutavad, küll erinevalt väljendudes, sama küsimust: kas inimelu väärib elamist? Võttes arvesse kogu valu, kannatused ja pettumused, mis sellega kaasas käivad, ja surma pealekauba, siis tõepoolest, kas elu on üldse elamist väärt?

Vastus sõltub loomulikult täielikult sellest, milline on sinu arusaam elu tähendusest. Kui inimene leiab, et meie elu on siin määratud kindlate piiridega ja lõpeb surmaga, millele enam mitte midagi ei järgne, siis on tema arusaam elust täielikult erinev selle inimese omast, kes usub, et käesolev elu on vaid vahepeatus teel millegi parema, igavikulise poole. Seega, nii irooniline kui see ka pole, on vastus küsimusele, kas elu väärib elamist, tegelikult surma küsimus. Kas surm on kõige lõpp või üksnes alguse lõpp?

Kirjuta isiklik vastus küsimusele, kas elu on elamist väärt? Kõigepealt kirjuta "jah" või "ei" ning seejärel põhjenda oma seisukohta nii hästi kui oskad, kasutades sealjuures piiblitekstide abi. Võta oma vastus hingamispäevakooli tundi kaasa.

Kadedus

Saalomon on tõeliselt hoogu sattunud. Pärast seda, kui ta ütleb põhimõtteliselt, et parem on üldse siia ilma mitte sündida kui elada, nähes kõike rõhumist, mida tehakse „päikese all” (Kg 4:1), jõuab ta järgmise teemani, milleks on „kadedus” (4.-6. s). Tegelikult on see oluline teema, mida peaski piibellikust perspektiivist vaatlama. Ka üks Kümnest käsust puudutab kadedust selle juuretasandil (milline?). Saalomon käsitleb kadedust teisest vaatenurgast: kogu töö ja vaevanägemine johtub inimese kadedusest teiste vastu. Võib-olla pole see päris absoluutne tõde, kuid kindlasti on selles suur osa tõtt, ehkki Saalomoni käsitlust võib pidada mõnevõrra äärmuslikuks.

Kadedus on inimlik probleem. Õigupoolest on see isegi enam kui ainult inimlik probleem. Kadedus oli esimene patt. „Saatan oli Jeesuse Kristuse peale kade. Ehkki Saatan kummardas koos kõigi inglitega Jeesuse ees, tunnustades Tema ülemvõimu, kõrget autoriteeti ja õiguspärast valitsust, oli tema süda täidetud kadeduse ja vihaga.” – Ellen G. White, „The Spirit of Prophecy,” 1. kd, lk 18. Seega, kui meis avaldub kadedus, peegeldame me Saatanat iseloomu.

Leia kolm Piibli lugu, milles kadedus või armukadedus mängis suurt rolli. Kirjuta välja, millised tagajärjed sellel olid. Mida õpetavad meile need lood kadeduse viljadest?

1. _____

2. _____

3. _____

Kuidas on sinul lood armukadeduse ja kadedusega oma südames? Kuidas on võimalik neid tundeid võita? Mõtle Jeesuse elust – kuidas saab Jumal oma armust need sinu sees ära võita, enne kui need sind hävitavad?

Töötegemine – milleks?

„Ma olen teile kõigiti näidanud, et nõnda vaeva nähes tuleb hoolt kanda nõrkade eest, pidades meeles Issanda Jeesuse sõnu, mis ta on öelnud: “Õndsam on anda kui võtta!”” (Ap 20:35).

Loe Kg 4:7, 8. Peale seda, kui Saalomon nimetab kogu töötamise ja vaevanägemise põhjuseks kadedust, hakkab ta arutlema teise töötegemist puudutava küsimuse üle: miks inimesed tööd teevad? Ta räägib üksikust, lasteta inimesest, kel pole kedagi, kes võiks teda toetada või tema töö vilju maitsta. Kas ta teeb kõike seda ainult enese pärast? Kui jah, siis millisel eesmärgil?

Vaatame neid salme hetkeks väljaspool konteksti. Need salmid tõstavad olulise inimkonda puudutava küsimuse. Väga sageli on kõige õnnetumad inimesed maailmas just kõige enesekesksamad isiksused, kes elavad ainuüksi endale ja hoolivad ainuüksi endast. Hetkeks võibki selline elu ju midagi pakkuda, kuid see hetk on mööduv. Kui nad ühel päeval näevad oma väiksust, elu kaduvust, oma tähtsusetust „päikese all” toimuva üldpildis, satuvad nad raskustesse oma olemasolu mõtestamisel. Inimene ei ole kunagi olnud mõeldud elama üksnes endale, vaid, vastupidi, omakasupüüdmatu armastuse eesmärk, mille näiteks oli Jeesuse elu, on elada selleks, et teisi aidata. Endast teistele andmine annab meie elule mõtte ja täidab meid rahulolu ning rõõmuga. Hea sõnum on sealjuures see, et inimene ei pea selleks abielluma või lapsi omama. Nii kaua, kuni meid ümbritsevad inimesed, on alati neid, kellele me saame olla õnnistuseks ning teistele õnnistuseks olles saame me ka ise Issanda poolt õnnistatud.

Otsi üles järgnevad kirjakohad. Millist sõnumit need kannavad kristlastele seoses tänases osas käsitletud teemadega? Mat 25:31-46; Mk 10:45; Ap 2:43-45; Heb 13:1-3.

Millised on sinu prioriteedid? Kui palju sinu ajast kulub muretsemisele iseenda ja oma vajaduste pärast, mitte teiste inimeste ja nende vajaduste pärast? Ole enda vastu aus. Kuivõrd järgid sina Piibli üleskutset elada mitte iseenda, vaid teiste heaolu silmas pidades?

Üksi ja üheskoos

Koguja raamatu 4. peatüki 8.-12. salmis jõuab Saalomon päris loogiliselt mõtisklusele elust üksinda ja kogukonnas. Väga poeetilises keeles ja väheste konkreetsete näidetega räägib kuningas kahekesi olemise eelistest üksi elamise ees. Tema sõnade üldine mõte on väga oluline: inimesed on loodud sotsiaalseiks olendeiks. Meid on loodud teistega suhtlema. Meisse on pandud vajadus teiste inimeste järele.

1998. aastal läks majaperemees Bonnis ühe oma üürniku juurde, kuna too polnud juba pikema aja vältel üüri ära tasunud. Korterist leidis peremees eest luukere – luukere, kes istus televiisori ees tugitoolis. Mehe jõulukuusel põlesid elektriküünlad ja tooli kõrval vedeles 1993. a. 5. detsembri telekava. On tõenäoline, et mees surigi sel päeval ja viie aasta jooksul polnud mitte keegi tema puudumist märganud.

Loe 1. Ko 12. ptk. Kuidas langeb Pauluse seisukoht siin kokku Saalomoni ülaltoodud sõnadega?

Nii nagu pole olemas „ühe-inimese-füüsikat”, ei ole olemas ka „ühe-inimese-kristlust.” Loomulikult peab usk põhinema isiklikul suhtel Jumalaga. Ilma selleta pole usk lihtsalt usk. Kuid sellest vertikaalsest inimene-Jumal suhtest kasvab välja ka vajadus inimene-kogudus suhte järele.

Tihtipeale kuuleme niisuguseid mõtteavaldusi: „Ma ei taha end siduda organiseeritud religiooniga.” Aga millega nad siis soovivad end siduda – organiseerimata religiooniga? Muidugi mitte. Sageli kasutavad niisugust ettekäänat inimesed, kes tahavad vältida pühendumist, vastutust ja ka allumist, mis kaasneb kuulumisega endast suuremasse gruppi.

Kui tihe suhe on sinul kohaliku kogudusega? Kuidas olla koguduse aktiivsem liige ja kasutada oma andeid selleks, et aidata neid, kel pole seda, mida sinul? Samas, kui valmis oled sina paluma kogudusest abi asjades, millega sa üksi hakkama ei saa?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, 6T 261-265; TM 29, 30.

Kirjanik Kurt Vonnegut on öelnud: „Mida peaksid noored inimesed oma eluga peale hakkama? Paljutki, see on selge. Kuid kõige vapram tegu on luua stabiilseid kogukondi, mis aitavad ravida üksilduse kohutavat tõbe.”

Kreekakeelne sõna „osaduse” tähenduses on *koinonia*. Inimene on loodud kogukonna, osaduse, inimestevahelise suhtlemise jaoks. Kuid see ei tähenda igasugust suhtlemist. Lõppude lõpuks on ju võimalik suhelda ka inimestega kõrtsis või jalgpallivõistlusel. Piibellik arusaam peab silmas suhteid inimeste vahel, keda ühendab armastus Jumala vastu, otsus armastada teisi inimesi ja nende eest hoolt kanda. Kristlik kogukond peaks koosnema sarnaseid eluvaateid, -eesmärke, -unistusi ja -põhimõtteid jagavatest inimestest, kelle peamiseks eesmärgiks on olla hooliv pühendumises üksteise abistamisele.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege klassis järgmise olulise küsimuse üle: Kui edukalt funktsioneerib sinu kogudus kogukonna mõistes? Kuivõrd edukalt suudab see täita oma liikmete vajadusi? Hinnake oma koguduse tugevusi ja nõrkusi. Kuidas saab teie klass aidata kogudusel täita oma rolli usklike kogukonnana, kes on rajatud armastusele Jumala ja üksteise vastu?

2. Arutlege küsimuse üle: kas elu on elamist väärt?

3. Arutlege võimu ja selle kasutamise üle. Nimetage võimu kuritarvitamise märkamatuid mooduseid? Aga ka, milliseid probleeme võib tekitada olukord, kus võimu omav isik ei kasuta seda?

6. õppetükk — 3. - 9. veebruar

Rikas mees, vaene mees

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 5. peatükk.

Meelespeetav tekst: „Ei küllastu iialgi rahast, kes armastab raha, ja tulust, kes armastab rikkust. Seegi on tühi töö!” (Kg 5:10).

Lev Tolstoi on kirjutanud lühijutu pealkirjaga „Kui palju maad on inimesele vaja?” See räägib talupojast, kes vandus: „Kui ma omandan palju maad, siis ei karda ma kuradit ennastki.” Siis kuulis ta rahvast, kes müüvad maad odavalt. Ta rändas nende juurde ja talle pakuti maad „tuhat rubla päeva eest.” Mees ei mõistnud, mida see tähendab ja talle selgitati: „Me müüme maad päeva kaupa. See maa, millele suudad päeva jooksul ringi peale teha, on sinu.” Neil oli ainult üks tingimus: kui ostja ei pöördu samal päeval tagasi kohta, kust ta oma teed alustas, kaotab ta nii maa kui raha. Mees alustas rõõmsalt oma rännakut, ta käis ja käis ja käis. ... Ta saab nii suure maatüki omanikuks! Ta kõndis terve päeva, ja märkas ehmatusega, et tal tuleb kiiresti tagasi pöörduda jõudmaks enne õhtu saabumist oma lähtepunkti. Õnnetuseks oli ta jõudnud liiga kaugemale. Niisiis sundis ta end kiirustama, et oma varandust mitte kaotada. Ta tõttas ja tõttas, kuid paraku langes surnult maha enne alguspunkti tagasi jõudmist.

Tema sulased kaevasadid haua ja matsid ta sinna. Kui palju maad siis inimene vajab?

„Kuus jalga – peast jalgadeni,” võtab Tolstoi vastuse kokku.

Sel nädalal heidame pilgu Saalomoni mõnele seisukohale rikkuse ja vaesuse kohta. Ta on öelnud palju; meie vaatame, millise osa me sellest käsitletud saame.

Jumal taevas, inimene maa peal

Loe Kg 5:1-7. Ehkki sa ei pruugi iga väljendit mõista, võta kokku tema sõnade peamine sõnum:

Alati, kui Saalomon räägib nii Kogujas kui Õpetussõnades praktilisest elust ja soovib moraali järgida, teeb ta seda Jumala reaalsust ja kohalolekut teadvustades. Ka siin, neis tekstides, kinnitab Saalomon mitte üksnes Jumala reaalsust, vaid ka Tema lähedust – Jumalale läheb korda, kuidas sa Temaga suhted, kuidas Temaga räägid ja Ta tahab, et sa täidaksid Talle antud töötused. Saalomoni Jumal, Piibli Jumal, ei ole teistide kauge jumal, kes lõi maailma ja jättis selle seejärel omapäi. Kui asi oleks nii, siis oleks meil tõepoolest põhjust meeleheiteks.

Antud kontekstis räägib Saalomon, kuidas peaksime inimestena Jumalasse suhtuma.

Loe Mt 21:28-31. Kuidas sobib see kirjakoht kokku Saalomoni sõnadega?

Asja mõte on ilmne: kui me lubame Issandale midagi teha, siis oleks targem oma lubadus täita. Loomulikult on seda kergem öelda kui teha. Kui sageli oleme töötanud Jumalale millestki loobuda või milleski ustavad olla, kuid tulemuseks on oma lubaduse rikkumine! Kindlasti oleme andnud oma töötused siirast südamest ja püüdnud neid pidada, kuid ebaõnnestunud.

Kuidas aitavad Mat 18:21-23, Rom 2:4 ja 1. Joh 2:1 meil näha lootust, vaatamata meie ebaõnnestumistele?

Kas oled andnud Jumalale töotusi, mida pole suutnud täita? Kui jah, milline on ainus asi, mida sellises olukorras teha saad?

Vaene mees

„Vaeseid on teie juures ju alati” (Mat 26:11).

Saalomon pöördub nüüd tagasi Koguja raamatu võtmeteema juurde: raha – kellel seda on ja kellel pole.

Loe Kg 5:7. Päris kummalised sõnad, kui mõelda. Lõppude lõpuks oli just Saalomon või tema valitsus see, kes pani aluse Iisraeli maksusüsteemile. Vähemalt Koguja raamatus märkab Saalomon mõnd probleemi, mis tekkis vaestel selle rõhuva bürokraatliku süsteemi tõttu.

Nimeta probleeme, millega põrkavad sageli kokku inimesed, kel tuleb läbida bürokraatia kadalipp. Saalomon ei paku lahendusi, ta nimetab vaid, et siin pole midagi imestada.

Otsi üles järgmised kirjakohtad. Mida räägivad need vaeste kohtlemisest? Milline on nende tekstide ühine teema?

2. Mo 23:6 _____
 3. Mo 19:15 _____
 3. Mo 25:39-43 _____
 5. Mo 15:7, 11 _____
 5. Mo 24:14, 15 _____

Eespool Koguja raamatus (4:1) on Saalomon kurtnud rõhumise üle, mida ta on näinud päikese all. Ka meie nägime, et teiste rõhumiseks on mitmeid mooduseid. Kõige tavalisem neist, mida tuntakse kogu inimajaloo vältel, on vaeste rõhumine rikaste poolt. Ülaltoodud kirjakohtad, aga ka teised, räägivad, millised selged reeglid on vaeste kohtlemiseks paika pannud Issand. Kõik inimesed on Jumala ees võrdsed – Rist tõestab seda enam kui miski muu. Paraku on tõsi seegi, et neil, kel palju raha, on kerge kuritarvitada oma võimu nende üle, kel materiaalselt varandust vähe. Jumala Sõna mõistab sellise käitumise loomulikult hukka.

Kas Jeesus tuli siia maailma kui materiaalselt rikas või vaene? Kuidas peame siis meie suhtuma neisse, kes finantsilises mõttes on meist vaesemad? Kuidas sina neisse suhtud?

Kuningas ja põllud

„Aga maale on kindlasti kasulik, et viljeldavatel põldudel oleks kuningas” (Kg 5:8).

Mida ütleb ülaltoodud tekst? Millist sõnumit kannab see meist igapäevale, eriti aga rikaste ja võimu omavate jaoks? Vt ka 5. Mo 10:14; L 8:7, 24:1, 115:16.

On üks asi, mis ühendab nii rikkaid kui vaeseid, nii võimu omavaid kui rõhutuid: kõik me elame sel planeedil. Kõik me hingame selle õhku, jooime tema vett, sööme toitu, mida ta meile kasvatab. Mõnel võib küll olla puhtam õhk, värskem vesi või parem toit, kuid lõppeks sõltume kõik ühtviisi sellest, mida Jumal on meile valmistanud.

Selle mõistmine pole siiski vähendanud seda tohutut ebavõrdsust, mida me tänapäeva maailmas näeme, niisamuti nagu Saalomon omal ajal.

Mida ütles Saalomon maailma kohta, kus on inimesi, kes saavad enesele lubada ööbimist Pariisi hotellis 13 000 dollari eest, samas kui miljonid inimesed on koduta?

Mida ütles ta maailma kohta, kus ühed saavad endale lubada 370 000 dollarilist Ferrarit, samas kui teistel pole kingigi?

Või mida ütles Saalomon mõned aastad tagasi Kanadas toimunud oksjoni kohta, kus maksti 85 000 dollarit 1735. aasta Saksa veini eest, samas kui miljarditel inimestel pole igapäevast joogivett?

Ta oleks shokeeritud. Issand on andnud kõike rohkem kui küllalt iga inimolendi vajaduste rahuldamiseks. Ehkki vaesuse põhjused on komplitseeritud, pole kahtlustki, et ahnus, moraalitus ja kadedus on olukorda määratult raskendanud.

On selge, et neil, kes on saanud rikkaks vaeste rõhumise läbi ja oma tegudest ei pöördu, tuleb kord seista silmitsi Jumala vihaga.

Loe Jk 5:1-8. Selle sõnum on selge. Millise siin väljendatud põhimõtte alusel peaksime teisi kohtlema? Olenemata sellest, kas oled materiaalses mõttes rikas või vaene, küsi eneselt: mida ütleb see kirjakoht mulle isiklikult?

Ei saa kunagi küllalt

Üks reklaamplakat teatas: „Raha ei tee sind õnnelikuks, kuid muudab kannatused palju mugavamaks.”

Enamik meist nõustub selle seisukohaga. Kuid nagu näitab Koguja raamat, ei lahenda raha ja rikkus kõiki meie probleeme ega garanteeri õnne, vaid toovad meie ellu oma probleemid.

Loe Kg 5:10. Mida siin öeldakse? Milline siinne põhimõte puudutab ka muid asju peale raha? Vt ka Õp 27:20; Jes 56:11, 12.

Ühtki soovi, kirge või ambitsiooni, mis ei ole Issanda kontrolli all, pole võimalik lõpuni rahuldada, ükskõik kuidas ka ei püüaks. Selle tõe ilmeks näiteks on narkomaanid. Rahulolutunde saavutamiseks vajaliku aine kogus kasvab aja jooksul kiiresti. Sama põhimõte kehtib väga paljude asjade puhul, kaasa arvatud raha.

Loe Lk 12:13-21. Mis on selle tähendamissõna mõte? Kas Jeesus räägib varandusest kui sellisest, või viitab millelegi sügavamale? Kui jah, siis millele?

Võimalik, et selle tähendamissõna võti peitub 21. salmi lõpus, kus Jeesus hoiatab olukorra eest, kus ei olda „rikkad Jumalas.” Jeesuse sõnadest võime välja lugeda tungiva soovitusel mitte pühenduda iga hinna eest rikkuse jahtimisele, unustades kõik muu, kaasa arvatud kohustused Jumala ees. Mujal on Jeesus öelnud, et kellele on palju antud, sellelt ka „nõutakse palju” (Lk 14:48) ja rikkuse omanikul on kohustus kasutada seda vastutustundlikult. Sageli on elus paraku nii, et jagama on heal meelel valmis need, kel varandust vähe, samas kui heal materiaalsel järjel olevad inimesed on jagamise juures pigem kitsid.

Heida enesele aus pilk. Milline on sinu suhe rahaga? Kuidas muutuda, kui näed, et oled enam huvitatud varandusest kui rikas olemisest „Jumalas”? Miks pead end muutma?

Alasti põrmus

Koguja raamat võib ju kohati olla uurijaile mõistatuseks, kuid üks sõnum tuleb sealt küll selgelt kuuldavale ja selle leiab Kg 5:14. Saalomon räägib siin mõnedest rikkuse nõrkadest külgedest, näiteks raha kaotamisest enne, kui jõutakse see järgmisele põlvkonnale pärandada (Kg 5:13).

Kg 5:15 ütleb: „Nõnda nagu ta oma ema ihust oli tulnud, nõnda läheb ta jälle tagasi alasti, nagu ta tuligi, ega saa oma vaevast midagi, mida oma käega võiks kaasa viia.”

Mõte on selge: rikkad surevad nagu kõik ülejäänudki ja surres muutub kogu nende rikkus mõttetuks. Kuid Saalomoni sõnade mõte on veelgi sügavam. Ta üritab oma raamatuga öelda: Inimesed, heitke pilk oma elule – mille nimel te elate? Mis mõtet on eksistentsil, mille sisuks on aur, *hebel*? Millistele olulistele asjadele peaksime siis keskendumas?

Loe Mat 16:24-26. Mida ütleb siin Jeesus?

Mida on inimesel anda oma hinge lunahinnaks? Raha, kuulsust, võimu, kirge, armastust? Ehkki neil asjadel on oma koht ja need on Jumala annid (Kg 5:18), võivad neist kujuneda kuradi püüinised meie hinge püüdmiseks. Kõik, mida me siin elus ka ei omaks, on sama ajalik ja mööduv kui meie isegi. Meie jaoks kaotab kogu materiaalne maailm tähenduse surmahetkel. Järgmisena tuleb igavik – kas „kuningriik, mis teile on valmistatud maailma rajamisest peale” (Mat 25:34) või „ulgumine ja hammaste kiristamine” (Lk 13:28) ja igavene hukatus (2. Te 1:9). Millised maised asjad, samavõrd ajalikud ja kaduvad nagu meie isegi, saavad olla midagi väärt, kui me näeme „Aabrahami ja Iisakit ja Jaakobit ja kõiki prohveteid Jumala riigis, endid aga välja tõugatuina” (Lk 13:28)?

Milliste kõitega seob Saatan sind selle maailma külge? Missugused asjad on sulle suurimaiks kiusatusteks, millele on raske vastu panna? Millised Piibli tõesed aitavad sul püsida Jumala juures, eemal patust, meeleheitest ja lootusetusest?

Edasiseks uurimiseks: Loe veelkord Koguja raamatu 5. peatükk ja keskendu neile osadele, mida me käesoleval nädalal ei puudutanud.

Lk 12:13-21 rikka mehe kontekstis on Ellen White kirjutanud: „Selle rikka mehe tähelepanu juhiti vaese, vaeslapse, lese, kannataja olukorrale. ... Tema elueesmärk ei küündinud kõrgemale hukkuvate loomade omast. Ta elas nii, nagu poleks olemas ei Jumalat, taevast ega tulevast elu ja nagu võlgneks ta tänu oma varanduse eest ainuüksi iseendale, mitte Jumalale ega inimestele.” – COL 256-258.

„Andes end Jumalale, peame kindlasti loovutama kõik, mis meid Temast võiks lahutada. Sellepärast ütleb Önnistegija: “Nõnda siis igäiks teie seast, kes ei jäta maha kõike, mis tal endal on, ei saa olla minu jünger.” Lk 14:33. Loobuda tuleb kõigest, mis meie südant Jumalast eemale võiks viia. Paljudele on ebajumalaks maine vara. Rahaarmastus, rikkuse ihaldamine on kullast ahel, mis köidab neid Saatana külge. Osa inimesi teenib kuulsust ja ilmalikku au. Teiste ebajumal on omakasupüüdlilik, muretu ja kohustustevaba elu. Need orjusekõidikud tuleb aga purustada. Me ei saa olla osalt Issanda, osalt maailma omad. Me ei ole Jumala lapsed, kui me pole seda täielikult.” — SC 44.

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas rõhuvad teie ühiskonnas rikkad vaeseid? Kuidas saab kogudus selles olukorras vaeseid aidata?

2. Kuidas võib ka kristlane olla vaeste rõhuja?

3. Saalomon räägib palju rikkusest, sest raha ja selle tagaajamine on jätkuvalt kristlastele suureks ahvatluseks. Kuidas saame olla „võõrad ja majalised maa peal” (Heb 11:13), kui meie esmaseks elumõtteks on maise varanduse kokkukühveldamine? Samas – loomulikult tuleb meil siin elades maksta makse, osta toitu jne, mis kõik eeldab raha olemasolu. Millal on seda siis küllalt? Või on asi tõesti nii, et raha pole iial küllalt? Arutlege klassis selle küsimuse eri tahkude üle.

7. õppetükk — 10. - 16. veebruar

Tuule tagaajamine

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 6.

Meelespeetav tekst: „Kõik inimese vaev on ta oma suu tarvis ja ometi ei saa isu täis [NKJV: ei ole hing rahul]" (Kg 6:7).

Pole vaja suurt koolitust mõistmaks, et selle maa peal ei ole mingit tõelist ja püsivat rahuldust; et meie naudingud on ainult tühisus; et meie pahateod on otsatud; ja lõpuks, et surm, mis ähvardab meid igal sammul, asetab meid vältimatult meie vähete aastate piirides kohutava paratamatuse ette, et olla kord kas igaveseks hävitatud või õnnelikud.

„Pole midagi sellest reaalsemat ega kohutavamamat. Oleme me kuitahes kangelaslikud, see lõpp ootab õilsaimatki elu maailmas. Mõtisklegem selle üle ja öelgem siis, et väljaspool igasugust kahtlust pole selles elus midagi head, peale lootmise teisele elule; et oleme õnnelikud üksnes meie lähenemises sellele; ja et nii, nagu siin pole enam mingit viletsust nende jaoks, kellel on täielik kindlus igaviku suhtes, pole ka siin mingisugust õnne nende jaoks, kellel puudub igasugune pilguheit sellesse.” — Blaise Pascal, *Pensees*.

Pascal, kirjutades 17. sajandil, väljendab siin omal moel mõningaid Saalomoni poolt Koguja raamatus esitatud mõtteavaldusi. Sel nädalal jätkame Saalomoni mõlgutuste seiramist pettumuste, nurjumiste, ülekohtu ja ebaõigluste kohta siin langenud maailmas.

Turvalisim paik maa peal

„Nad on ka parandanud mu rahva vigastust pealiskaudselt, öeldes: „Rahu, rahu!”, kuigi rahu ei ole” (Jr 6:14, NKJV).

1930. aastail püüdsid maailma helgeimad pead, tundes muret tuleviku pärast, leida nende arvates turvalisima paiga maa peal. See tähendab — milline paik sellel planeedil võiks olla vähim tõenäoline sõjaohu suhtes? Kasutades parimaid allikaid, kõige põhjalikumaid andmeid, asjatundlikemat analüüsi, leidsid need targad inimesed ideaalse paiga, turvalisima koha maailmas 1930. aastail. See oli üks saar Vaikses ookeanis. Selle nimi?

Okinawa.

Asja tuum? See on lihtne. Meie maailm on langenud maailm. Patt, surm ja kannatus täidab selle planeedi. Maailm sellisena ei ole see, mis see pidanuks olema. Ei ole midagi „päikese all”, millele me täielikult toetuda võime. Isegi mitte maapinnale meie jalge all, nagu võib kinnitada iga kunagi maavärina läbi kannatanu.

Siiski ühest aspektist võiks see olla hea. Miks? Sest see maailm, nagu see praegu on, ei ole meie kodu. See on hävitamisele määratud paik (2 Pt 3:10-13); kõik, mis siin on, kaob (Lk 21:33; Ilm 21:1). Üks suurimaid ohte meie jaoks on unustada see, et saada väga haaratud maailmast või olla nii armunud sellesse maailma, et me lõpuks hävime koos sellega.

Loe Laul 115:1-7; Js 44:9-17 ja Js 45:20-22. Kuigi need salmid kirjutati kaua aega tagasi, milline on nende sõnum meile tänapäeval? Millise ohu suhtes soovitab Issand meil samuti valvel olla?

Suur osa Vanast Testamendist jutustab Issandast, kes püüab juhtida oma rahvast ära maailmast, ära selle harjumuste ja õpetuste ja jumalate juurest – asjade juurest, mis ei või neid päästa, samuti mitte rahuldada.

Millised mõningad asjad selles maailmas muudavad elu siin nii raskeks? Kuidas saavad need raskused olla õnnistuseks, s.t. kuidas aitavad need sulle meenutada, et see maailm ei ole sinu lõplik kodu?

Kui kuld roostetab

Suur Surutis algas oktoobris 1929, mil aktsiate turg USA-s järsult langes. Tuhanded investorid kaotasid suuri rahasummasid ja paljude õnn hävis; nii rikkad kui vaesed jäid üleöö kõigest ilma. Keegi jõukas ärimees, kellel oli kolm maja, leidis enese koos perekonnaga peaaegu kaks aastat elamas ühe silla all; nad jäid ellu mitmesuguste allesjäänud riiete ja muude pisiasjade müümise abil. See oli perekond, kes oli kaks aastat varem veetnud pika merereisi ja puhkuse Euroopas.

Loe Kg 6:1, 2. Mida rõhutab Saalomon? Kuidas näed selle põhimõtte väljendumist teiste asjade kaudu maailmas? Milline peaks olema siin põhisõnum meie jaoks?

Me kõik oleme kuulnud lugusid inimestest, kes on kogunud suure varanduse, et kaotada see kõik ühel või teisel moel. Mis muudab selle veelgi lootusetumaks, on see, et kõigi inimeste hulgast teadis Saalomon, et rahaga ei saa osta õnne või meelerahu, isegi kui kellelgi õnnestub oma varandus säilitada. Ja suurt valu põhjustab ka see, kui keegi kaotab selle teistele.

Kuid see ei puuduta ainult jõukust. Kui paljud inimesed omistavad suure tähtsuse näiteks võimule, prestiižile või heale nimele, et lihtsalt olla sunnitud seda kõike kaotama? Taas peaks see rääkima meile, miks tuleks meil tunda muret selle pärast kui palju me seda maailma armastame, sest enamus asju selles maailmas on ühel päeval igaveseks möödas.

Loe Mt 6:19, 20 (vt ka Lk 12:33). On kerge mõista soovitusi mitte koguda varandust maa peale, kuid kuidas kogub keegi varandust taevasse? Vastuse sõnastamisel kirjuta ka sellest, kuidas kogud sina varandust taevasse.

Perekond on oluline

Jumal lõi perekonna õnnistuseks. Teineteist armastavad vanemad lasevad samal ajal oma lastele osaks saada suurt armastust ja kiindumust. Perekonnas ilmutatud armastus ja lähedus on olnud ja on pidevalt suurimaid rõõme, millist inimolevused tunda võivad.

Loomulikult on Saatan reaalne ja samuti on ka patt; tulemus on, et perekonnad, olles suure rõõmu allikaks, võivad olla ka suure valu ja mure allikaks.

Otsi üles järgmised tekstid; milliseid perekondlikke rahunusi ja raskusi neis kirjeldatakse?

- 1 Ms 4:1-8 _____
 1 Ms 37:19-36 _____
 2 Sm 11:1-4 _____
 2 Sm 13:1-14 _____
 Mt 10:35-37 _____
 1 Kr 5:1 _____

Loomulikult olid enamus neist ülalkirjeldatud perekondlikest olukordadest küllalt kahetsusväärsed ja kaastunnet äratavad. Kontrastiks neile kirjeldab Saalomon Kg 6:3 ideaalset olukorda: mees elab pika elu ja tal on palju lapsi. Kuid isegi see ei rahulda lõpuks sügavamaid vajadusi. Need „head asjad” — ja need on head — ei ole siiski küllalt head. Jumal on loonud meid koos igatsusega millegi järele, mida miski selles maailmas, isegi suur armastav perekond ei suuda rahuldada.

„Loodolevused ei ole sündinud soovide ja igatsustega, ilma et eksisteeriksid rahuldused neile soovidele ja igatsustele. Laps tunneb nälga ja on olemas toit. Pardipoeg tahab ujuda ja on olemas vesi. Inimene tunneb seksuaalset vajadust ja on olemas seks. Kui minus on igatsus, mida mingi kogemus selles maailmas ei rahulda, on tõenäoline, et mind tehti mingi teistsuguse maailma jaoks.” — C. S. Lewis, *Mere Christianity*, p. 121.

Kuigi meie lootus ja kindlus eksisteerivad lõppkokkuvõttes üksnes Jumalas, on perekond ometi oluline. Mida saad teha, et aidata tugevdada oma perekondlikke sidemeid? Pinguta palves oma jõudu, et salata iseennast, selleks et anda endast rohkem oma perekonna heaks.

Pikk elu?

Kujutle sellist stseeni. Kaks mingi teise maailma asukat vestlevad omavahel. Üks ütleb teisele: „Tead, ma ei mõista päris elu mõtet. Siin ma olen vanaks saamas. Mul on olnud hea elu, kuid nüüd on see lõpule jõudmas. Vaata neid kõiki, kes olid enne mind; vaata neid kõiki, kes tulevad pärast. Me oleme siin ja siis oleme läinud. See kõik möödub nii kiiresti. Järgmisel sünnipäeval saan 5000 aastat vanaks. See näis olevat eile, kui mul täitus 4000. Mis mõte on sellel kõigel?”

See kujuteldav pilt sisaldab midagi, millest Saalomon räägib Kg 6:1-7. Selles, oiates ebaõigluse ja ülekohtu üle elus, kasutab ta teistsugust sümbolit; sel korral on selleks surnult sündinud beebi (vrd Kg 4:1-3). Saalomon ütleb, et oleks parem pigem surra nagu see, kui kogeda elu mõttetust ja kannatusi. Jällegi — kui sa vaatled seda maailma kõigega, mis siin on, ilma millegi muuta selle taga, siis on raske võidelda pessimistliku järeltusega: mis mõte on elada elu, millel pole mõtet?

Loe Kg 6:6. Mida peab ta tähtsaks?

Elu möödub kiiresti; võib-olla on see isegi teatav õnnistus meie jaoks selles langenud maailmas. Kas sulle meeldiks elada 5000 aastat patuses maailmas täis valu ja kannatusi? Kuidas me ka surma vihkame, on see ometi leevendus surnule, kui ka mitte maha jäänud elavatele.

Mis on neil tekstidel öelda surma probleemi kohta? Milline lootus leidub neis meie jaoks? Jh 5:28, 29; 6:54; 10:28; 2 Tm 1:10; Hb 2:14; Ilm 21:4.

Kasutades kas mõnd ülaltoodud tekstidest või teisi enda valikul, kirjuta üks lõik, kus sinu lemmiktekstid igavese elu kohta on reastatud üksteise järel. Kasuta nii paljusid, kui sulle meeldib. Siis loe see lõik kuuldavalt ja palveta nende töotuste üle ning nõua neid sinu enda jaoks. Ole ka valmis jagama neid klassiga hingamispäeval.

Rohkem mõistmist

Koguja 6. peatüki kuues viimases salmis jätkab Saalomon oma kurtmisi inimese saatuse üle. Ta väljendab teistsugusel viisil (salm 7) seda, mida ta on algusest peale öelnud, et selles elus ei ole mingit lõplikku ja kestvart rahuldust. See on loomulikult tõde, mida me teame liigagi hästi.

Küsi endalt: miks on see tõde? Miks on nii, et selle maailma asjad meid ei rahulda? Vaata ka 1 Ms 3:19; L 104:29; Js 57:12, 13; Jh 8:34; Rm 7:5; Ef 2:12.

Inglise poet Alexander Pope kirjutas kord sellest, kuidas „naudingud on alati meie kätes või silmades”, ja ometi, kui me neid kogeme, lakkavad need toomast meile kujutletut. Üksnes nende kogemise „väljavaates” näivad need nii suured; tegelikkuses ei anna need meile loodetut.

Kg 6:8-12, kuigi rasked salmid, räägivad uuesti elu enese üldisest tühisusest. Meid ei rahulda see, mida omame; kas oleme targad või rumalad, mis sellest; me ei suuda võidelda meist tugevamatega; sõnadel puudub nii sageli tähendus; ja lõpuks, kes teab, kuidas elada siin meie lühikese elu? Ja ometi, tema poolt kõneldava kontekstis — lahus Jumalast elatud elu — on sellel sügav mõte.

Kuigi me ei tea täpselt, mida mõtles Saalomon, küsides, mis paremus on targal inimesel rumalaga võrrelda, vastab ta sellele küsimusele Õpetussõnades. Vt Õp 1:5-7; 3:35; 10:1, 14; 12:15; 14:1, 3; 15:7; 17:10-12; 21:20.

Kõrvalpõikena, kuidas osutab Jeesus erinevusele targa ja rumala vahel? Mt 7:24-27; 25:1-13.

Vastavalt täna uuritule — kas sinu teod viimase 24 tunni jooksul olid targa või rumala inimese omad? Milliseid muutusi oleks sul vaja teha?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White Comments, 2BC 1026; Ellen G. White, *Christ's Object Lessons*, pp. 223, 374, 375; 5T 258-262.

„Maailm otsib, kuidas omandada materiaalseid, ajalikke hüvesid, jättes hooletusse vaimulikud. Nii on see ka mõnede koguduseliikmete juures. Kui neid viimaks kutsutakse Jumala ette aru andma, siis ei tunne nad mitte ainult häbi, vaid on ühtaegu üllatunud, et ei mõistnud, milles seisnes tõeline rikkus ega kogunud varandust taevasse. Nad andsid oma annid ja ohvrid tõe vaenlaste kätte, oodates, et selles elus tuleb aeg, mil nad saavad kõik kasuga tagasi.” — 2SM 134.

„Iga perekond on kogudus, mille juhtideks on vanemad. Vanemate ülesandeks peaks olema töötada oma laste päästmise pärast. Kui isa ja ema kui perekonna preester ja õpetaja, hoiavad tõepoolest Kristuse poole, siis valitseb kodus alati hea mõju. See pühitsetud mõju on siis tuntav ka koguduses ning seda tunnevad kõik usklikud. Vagaduse ja pühitsuselu suurte puudujääkide tõttu kodus on ka Jumala töö suuresti kannatanud. Ükski ei saa tuua kogudusse mõju, mida ta esmalt ei avalda kodus elus ega oma igapäevastes tööalastes suhetes.” — Ellen G. White, *Child Guidance*, p. 549.

Küsimused aruteluks:

1. Lugege kuuldavalt neljapäevase osa lõpus teie kirjutatud lõigud. Jagage oma mõtteid peale nende lugemist.

2. Las mõni klassist jagab oma kogemusi kõigi asjade kaduvusest ja ebausaldatavusest selles maailmas. Mida saate õppida neist kirjeldustest?

3. Arutlege klassis küsimuse üle: Kristlastena teame me kõik, et selle maailma asjad on ainult ajutised; ja ometi — miks on nii kerge lasta end nendest väga haarata, isegi riskeerides oma hingega? Vestelge niisiis lahenduste üle sellele probleemile.

8. õppetükk — 17. - 23. veebruar

Jumal lõi inimese ausaks? Mis juhtus?

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 7.

Meelespeetav tekst: „Vaata, ma olen leidnud ainult seda, et Jumal on inimesed loonud ausaks, aga nad ise leiutavad rohkesti riukaid” (Kg 7:29).

Viitega Pariisis „veidi mälutud ja nätskete” leivatükkidega linde toitvatele naistele, kirjutas poeet Rainer Rilke: „Neile teeb head mõelda, et natuke nende süljest läheb maailma; et väikesed linnud lendavad minema selle maitsega suus, kuigi hetk hiljem nad loomulikult unustavad selle.”

Rääkigem aurust (*hebel*). Milline kurb näide inimestest otsimas mõtet ja eesmärki valest kohast. Inimestena otsime me mõtet, eesmärki, suunda — ja vahel ka mõneti kummalisel moel. Siin me oleme selles maailmas nii paljude variantide, nii paljude valikuvõimaluste, nii paljude radadega, mille hulgast valida. Kuidas me teame, millised neist on õiged?

Sel nädalal uurime Koguja 7. ptk. Esimesed 14 salmi kõlavad nagu Õpetussõnad — lühidad, sisukad väikesed vanasõnad kõlbluse, elu, õiglusetuse, ülekohtu, tarkuse jne kohta. Kuigi alati mitte kerged mõista, on nad täis sedalaadi tarkust, mida ootame inimeselt, kelle tarkusele viitas isegi Jeesus. Peatüki ülejäänud osa kõlab rohkem nagu Koguja raamat — see vanem kibestunud Saalomon, kellel isegi oma ängistuses on ikka rohkesti tarkust jagada.

See peatükk, nagu kogu see raamat, tegeleb küsimustega elu kohta. Võttes Piiblit kui tervikut, osutab Kg 7, et õiged vastused saab leida üksnes Jumalas, kes on meid loonud, meid lunastanud ja seega andnud meie elule tähenduse ja eesmärgi, mida väga paljud otsivad sageli kasutuist ja ebarahuldavaist paigust.

Aus nimi

„Aus nimi on parem kui kallis võideõli ja surmapäev on parem kui sündimise päev” (Kg 7:1).

Heebreakeelses originaalis on siin tegemist sõnademänguga, mida pole tõlkes võimalik näha. Sõna „nimi” (*shm*) on väga lähedane sõnale „võideõli” või õli (*shmn*). See on üks neist keelelistest ja poeetilistest võtetest, mis võivad küll olla ilma sügava ja varjatud tähenduseta, kuid annavad samal ajal algkeelele teatud jõu ja ilu, mis kahjuks on tõlkes kaotsi läinud.

Esmapilgul see salm, eriti viimane osa, sarnaneb rohkem Saalomoni pessimismile: parem mitte sündinud olla, kui elada ja kogeda kõike seda päikese all tehtavat kurja; parem olla surnud sündimisel kui elada. Jne. Ometi näib Kg 7:1 ütlevat midagi muud. Võti on võib-olla selle salmi esimeses osas.

Millise põhisõnumi saadab Saalomon Kg 7:1 esimeses osas? Vt ka Õp 22:1; Tn 6:5; 1 Tm 3:2, 10.

See osa väärtustab ilmselt head reputatsiooni. Mis tekstis järgneb, sobib sellega hästi kokku. Prantslane Jean-Paul Satre väitis, et inimese elu piiritletakse tema surmaga selles mõttes, et surmaga see lõpeb. Ei enam muutusi, ei enam võimalusi, ei enam kasvamist. Sa pole midagi rohkemat kui see, mis sa sures olid.

Teatud mõttes on see õige. Meie võimalused saada aus nimi, omada hea iseloom, olla positiivseks mõjuks selles maailmas ja Jumala kuningriigi heaks on meie surmaga möödas. Iseloom kujundatakse siin, mitte huas. Meie võimalus olla päästetud on praegu, mitte peale surma.

Seega kõneleb see salm teatud mõttes eelistustest. Aus nimi kestab; õel, patune inimene on siin ja järgmisel hetkel hajunud, nagu võideõli lõhn. Kui oluline on siis olla hoolikas oma aja suhtes, et teha tähtsamad asjad esmajärjekorras. Millel meie poolt tehtul on kestev, isegi igavene mõju hea suunas, vastupidiselt asjadele, mis ühel päeval on läinud ja unustatud? See väärrib mõtisklemist.

Mida sa teed oma isikliku ajaga? Kui sa peaksid seisma Jumala ees ja andma aru viimase 24 tunni kohta oma ajast, kuidas sul läheks?

Pidukoda, leinakoda

Baptistidel on ütlus: „Tal on just küllalt religiooni, et muuta iseennast õnnetuks.” Arvatavasti on igäüks näinud neid inimesi. Võib-olla viitas Jeesus Mt 6:16 nendele, kes kõndisid ringi „kurvanäolistena”, selleks et igäihele näidata, kui pühad nad on.

Ometi võiks Kg 7:2-6 põgus lugemine anda mulje, et see hoiak peakski usule omane olema. On parem kurvastada kui pidutseda, parem muretseda kui naerda jne. Kuidas sobib see kõik kokku käsitusega rõõmust Issandas, rõõmustusest Kristuses (3 Ms 23:40; L 5:12; 149:4; 1 Ts 5:16)?

Kui aga lugeda neid Kg 7 ptk. salme hoolikalt, leiad neis vihje, mis aitab asetada kõik see õigesse valgusesse.

Loe hoolikalt 2. salmi viimased vähesed fraasid. Mis Saalomoni poolt siin rõhutata aitab meil mõista tema põhisõnumit salmides 2-6?

Teatud mõttes kordab Saalomon eilses osas puudutatud mõtet. Pole oluline, kui palju sa pidutsed, lõpuks on alati tegemist kurvastusega, sest lõpuks me kõik sureme. Targad mõistavad seda. Nad mõistavad inimese elu raskust ja et pidutsemine ja naer, omades oma koha, vajavad mõistmist elu kui terviku avaramas kontekstis. Meie elu ei lõpe pidustustes, see lõpeb leinas. Meie elu ei lõpe naermises, see lõpeb kurbuses. Rumalad lähevad kogu elu mõtlematult hävingu poole, mis neid lõpuks ootab. Ühel päeval on seal naermise asemel „ulumine ja hammaste kiristamine”.

Loe Lk 12:41-48. Mil moel annab see eeltooduga sarnase sõnumi?

Kuidas leiame kristlastena õige tasakaalu? Suur võitlus on lõppude lõpuks tõsine asi. See ei ole ainult elu vaid igavese elu küsimus. Kuidas tasakaalustame me selle olulise tõe tõsiasjaga, et meil tuleb rõõmutseta Issandas? Või pole need kaks mõistet üldse vastuolus? Jagage klassis oma arvamusi.

Kannatlikkus ja ülbus

Oleme juba vaadelnud Kg 7. ptk esimest kuut salmi. Täna lõpetame peatüki teise lõigu, mis koosneb lühikestest vanasõnadele sarnanevatest ütlustest.

Loe Kg 7:7-14. Mida siin rõhutatakse? Millised ütlused kõnelevad sulle arusaadavamalt – s.t. mis puudutab sind tundeelu pinnal?

Siin on pakitud suur hulk tarkust valimiseks. Salm 7, näiteks, rääkides südant rikkuvast pistisest, puudutab üht vaimuliku olemuse sõlmpunkti: üks kompromiss viib teiseni. Siin ei öelda, et rikutud süda võtab pistist, vaid et pistis rikub südame. Milline jõuline hoiatus meile kõigile selle kohta, mis patt hingele teeb.

Vaatle 9. salmi. Mida siin tähtsaks peetakse? Mida lisavad need teised tekstid sellele sõnumile? Mt 5:22; 18:21, 22; Rm 12:19-21.

Vaatle 12. salmi. Mil moel on tarkus kaitse? Kuidas säilitab tarkus elu? Vt ka Õp 1:7; 9:10; Kl 1:28; Jk 3:13-18.

Kuidas mõistad sa 14. salmi tähendust? Vt Fl 4:11-13.

Kui hästi tegutsed sa neis valdkondades? Mis vajab su elus muutmist? Viha, kompromissile minek, usalduse puudus? Kui oluline on põlvitada Issanda ees ja paluda kõike, mida Ta heldelt Jeesuse läbi pakub.

Meie langenud olemus — I osa

Loe Kg 7:15-21. Milline alltoodud salmidest kirjeldab kõige paremini nende salvide sõnumit?

a) 1 Kr 13:13

b) Gl 6:2

c) Rm 3:10

Saalomon maalib siin inimkonnast üsna negatiivse pildi. Kuigi võidakse olla kiusatud kirjutada see ainult tema pessimismi arvele, ei ole see mitte nii lihtne.

Valgustusajastu alguses 17. sajandi Euroopas hakkasid inimesed kärstama õmblysi uute teadmiste abil. Ja selle uue arusaamise hulgas maailmast oli suur lootus inimese täiuslikkusele. Kindlasti on maailm olnud halb ja inimesed on olnud halvad, kuid nüüd, uute teadmiste saavutamise ja suurema arusaamisega maailmast, võidetakse teadmatus ja inimkond muutub paremaks ning liigub pidevalt edasi kõlbelise täiuslikkuse poole.

Olukorrad arenesid nii, et 20. saj. Alguses uskusid inimesed, et teaduse avastuste ja uue tehnoloogia kaudu õpib inimkond peagi võitma kõik talle seni nii palju raskusi põhjustanud seigad. Me pidime oma masinate, aparatuuride ja leiutiste abil võitma haigused, loodusõnnetused, vaenu ja sõja.

Mõtlesündmustele möödunud sajandi jooksul. Kui hästi täitis teadus suured lootused, mis inimesed sellele panid? Vaata ka Mt 24. peatükki.

Asjad ei kujunenud päris nii, nagu loodeti, kas pole? Kuigi me saavutasime uue teadmise, võitis meie patune inimloomus parimad meist ja väga palju sellest tarkusest ja uuest saavutatud jõust on olnud kurjuse ja kannatuste teenistuses. Jõud ja tarkus iseenesest ei ole üheselt hea või halb. See oleneb sellest, kuidas inimesed neid kasutavad. Võimsa maa valitsejal on palju jõudu. Ta võib kasutada seda jõudu majade ehitamiseks või nende pommitamiseks. Me ei vaja niivõrd uut teadmist või jõudu, kui Jumala kuju ja iseloomu järgi vormitud südameid. Vastasel korral saab teadmist ja jõudu kasutada kurja jaoks.

Kõigil meil on ühel või teisel määral tarkust ja jõudu. Kuidas kasutate sina seda? Kas hea jaoks, Jumala auks? Või kasutate sa seda vähem kui austusväärsetel eesmärkidel? Ole aus enese suhtes, kui tahes valus see on.

Meie langenud olemus – II osa

Koguja 7:15-27 kurdab Saalomon inimese häda üle.

Loe salm 15. Mille üle kurdab Saalomon siin? Kui paikapidav on see kurtmine?

Selles salmis ei räägi ta siiski esimest korda sellest. Mida ütleb ta Kg 3:16, 17 sellist, mis aitab meil mõista toimuvat?

Võib-olla rabavamaid on tema sõnad Kg 7:20, mis kõlavad väga lähedasena Paulusele Rm 3:10 („Ei ole kedagi, kes oleks õige, ei ühtainustki”) või Johannesele 1 Jh 1:10 („Kui me ütleme, et me pole pattu teinud, siis me teeme tema valelikuks ja tema sõna ei ole meie sees”). Kuigi kristlasi sageli pilgatakse nende „pessimistlike” ja „negatiivsete” arvamuste pärast inimolemusest, on kõik, mis kellelgi teha tuleks, vaadata maailmale – nii selle ajalugu kui praegust olukorda –, selleks et veenduda inimolemuse patuses. Sa võid vajada usku paljude asjade uskumiseks, mida kristlus õpetab, kuid inimkonna langenud olemus ei ole üks neist.

Loe salm 26. Mis Saalomoni minevikus võis olla põhjustanud selle ütluse? 1 Kn 11:1-4.

Kuigi Saalomon viitab ilmselt teatud laadi naistele (võrdle Õp 18:22), ulatub oluline sõnum soost kaugemale: ole ettevaatlik igaihe suhtes, keda kurat saab kasutada sinu võrgutamiseks ja pööramiseks eemale Issandast.

Võib-olla kõige tabavam salm selles peatükis on viimane, 29. Kui hästi tabab see inimese olukorra. Jumal lõi meid pühaks ja meie oleme muutunud patuseks. Saalomoni elu võiks teatud mõttes kasutada selle põhimõtte näidisenä. Muidugi ei olnud ta kunagi patuta, kuid ta alustas õigel teel. Heebrea sõna, tõlgitud „õiglane”, „ausameelne”, kasutatakse Piiblis sageli, et kirjeldada inimese tegusid (5 Ms 6:18; 1 Kn 22:43; 2 Kn 18:3; Ii 1:1, 8). Kui tahes „ausameelne” oli ta alustades, hiljem eksis ta eemale.

Loe 2 Kr 13:5. Kas sina oled usus? Kuidas õigustad sa oma vastust?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, *Child Guidance*, p. 166; 4T 606; 8T 86.

„Tõeline kasvatus ei alahinda ega eita teadusliku tunnetuse ja kirjanduslike saavutuste väärtust. Kuid kõrgemaks teadmistest hindab tõeline kasvatus võimeid, kõrgemaks intellektuaalsetest saavutustest — iseloomu. Maailm ei vaja mitte nii palju intellektuaalseid, kui just õilsa iseloomuga inimesi. See vajab inimesi, kelle võimeid juhivad püsivad põhimõtted. ...

Iseloomu kujundamine on kõige tähtsam töö, mis ial inimestele usaldatud on; ja mitte kunagi pole selle hoolas uurimine olnud nii tähtis kui just praegu. Ükski varasem põlvkond pole kokku põrganud nii aktuaalsete probleemidega kui praegune — ja mitte kunagi varem pole noormehed ja neiud kohanud nii suuri hädaohte kui just tänapäeval.” — Ellen G. White, „Kasvatus”, orig. lk. 225.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis üle oma vastused esmaspäevases osas.
2. Vestelge toodud Ellen G. White'i tsitaadi üle. Pange erilisel tähele esimest lõiku. Miks on iseloom tähtis, eriti palju võimu omavate isikute juures?
3. Õppetükk puudutas mõju küsimust; mil moel Saalomoni naised viisid ta eksiteele. Küsimus mõjust ja omataoliste survest on eriti oluline noorte inimeste puhul, kellest paljud on olnud tõsiselt kõrvale juhitud väärade sõprade poolt. Mida saate kogudusena teha, et aidata oma noortel vältida halbu mõjusid? Mida saab teie kogudus teha, juhtimaks neid paremate alternatiivide juurde?
4. Lugege klassis Rilke tsitaat hingamispäeva pealelõunast. Mida räägib see teile inimese vajadusest elumõtte ja -eesmärgi järele? Kuidas vastab meie usk neile vajadustele? Niisiis, kuidas saame me paremini jagada meile antut nendele, kes otsivad mõtet kõige mõttetumais asjades?

9. õppetükk — 24. veebruar - 2. märts

Nähes peeglis tuhmi kujutist

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 8.

Meelespeetav tekst: „Ehk küll patune teeb sada korda kurja ja pikendab oma päevi, tean ma siiski, et neil, kes Jumalat kardavad, käib käsi hästi, sellepärast et nad tema palet kardavad” (Kg 8:12).

Koguja 8. peatükis jätkab Saalomon paljude tema poolt varem puudutatud teemade uurimist. Pidi olema kerge lasta end uuesti tabada kogu sellel pessimismil ja hädaldamisel. Kuid taas — elu üle „päikese all” on üsna kerge olla pessimistlik, kas pole?

Sellele vaatamata saab siin, nagu enamikus neis peatükkides, leida sügava vaimuliku tõe suuri pärleid kogu selle raskemini mõistetava retoorika keskel. Kahtlemata on seegi põhjus, miks Jumal selle raamatu Piibli koosseisu arvas.

Vaadolge näiteks meelespeetavat teksti. Milline tõotus, milline lootus siin sisaldub – lootus, mis peab ulatuma millenigi teisel pool siinset elu! Tõepoolest, kõige negatiivse keskel osutab Saalomon teravat arusaamist lõplikust õiglusest ja kohtuotsusest. Hoolimata sellest, kui halvad on asjad maa peal praegu — kuna me oleme suure võitluse tandril (Ilm 12:12) — toimub viimaks Jumala lõplik õigusemõistmine. See on üks asi, milles võime kindlad olla, isegi kui meil praegu tuleb oodata. Võib-olla sellepärast öeldakse pühasid omavat, muude asjade hulgas, „kannatlikkust” (Ilm 13:10; 14:12).

Sel nädalal jätkame langenud inimkonna nõrkuste, hirmude ja lootuste uurimist kuningas Saalomoni unikaalsest arusaamisest lähtudes.

Kuule kuninga käsku!

Kristlastena seisame pidevalt silmitsi pingega, mis tuleneb elamisest selles maailmas, tunnistades ühtlasi reaalsust, et me kuulume juba teise kuningriiki. Augustinus nimetas seda erinevust Jumala Linnaks ja inimeste linnaks.

Loe Hb 11:13-16. Kuidas osutavad need salmid kahe riigi reaalsusele, mille vahel meid edasi ja tagasi sikutatakse?

Üks võimaliku pinge allikas, millega kristlased kohtuvad, käsitleb loomulikult meie suhtumist valitsusse, mille alluvuses me elame. Me kõik elame teatud valitsuse all, mis hoiab võimu ohje, mis koostab ja kehtestab reeglid ja seadused meie asukoha riigis. Piibel teeb ikka ja jälle selgeks, et kristlastel tuleb järgida seadusi; tähendab, neil tuleb olla head kodanikud.

Loe Kg 8:1-5. Mida Saalomon siin ütleb? Kuidas sobivad need sõnad järgmiste tekstidega: Rm 13:1-4; Tt 3:1; 1 Pt 2:13-17?

See pole üldse üllatav, et Saalomon nõnda ütles; lõppude lõpuks on ta kuningas. Ometi toovad need sõnad esile kristlase kodakondsuse olulise põhimõtte. Kus me ka elame, oleme me kohustatud kuuletuma vastava riigi seadustele, isegi kui seal on meile isiklikult mitte meeldivaid seadusi. Pane tähele sõna „isiklikul” kasutamist. Eksisteerib erinevus meile isiklikult mitte meeldivatele seadustele kuuletumise ja Jumala käskudega vastuolus olevatele seadustele kuuletumise vahel – seadustele, mis otseselt vastanduvad põhilistele printsiipidele, mille järgi Jumal on käskinud meil elada (vt ülehomme osa). Oluline punkt on ometi, et rahvana, kes on kutsutud järgima maailma omast kõrgemat moraalistandardit, peaksime me püüdma „kuulda kuninga käsku”.

Mis toimuks, kui igapäev otsustaks, millistele talle meelepärastele seadustele ta kuuletub? Miks ei kõlba see kuhugi? Miks peaksime meie seitsmenda päeva adventistidest kristlastena olema eriliselt tundlikud käsu tähtsuse suhtes?

Kuulda kuninga käsku?

Kuulda kuninga käsku? Nagu Sadrak, Meesak ja Abednego (Tn 3) või nagu Taaniel (Tn 6)?

Nagu eile öeldud, ei ole alati kerge elada ühes riigis, kui samal ajal su süda on teises (Mt 6:20, 21). Mida tuleks heal kristlasest kodanikul teha?

Milliseid teisi näiteid suudad Piiblist meenutada, kus Jumala rahvas oli sunnitud poliitilisele võimule mitte kuuletuma?

Piibel on täis näiteid inimestest, kes on näkku vaadanud tagakiusamisele, ähvardustele, vangistusele ja surmale maiste valitsejatega vastuolus olemise pärast. Mis muudab selle isegi komplitseeritumaks, on see, et paljud neist maistest valitsejatest olid Jumala valitud rahva juhid.

Ilmutusraamatu uurijatena teame me pealegi seda, et päris armuaja lõpul tuleb Jumala rahval olla sõnakuulmatu maiste juhtide seadustele, selleks et olla ustavad Jumalale (Ilm 13:12-16; 14).

Seega mõistame, et meil tuleb kuuletuda kuninga käsule just nii kaua, kui see ei ole vastuolus Kuninga Käsuga (Jh 19:19).

Sellised teod on siiski väga tõsised ja neid ei tuleks ette võtta kergemeelselt. Selle asemel tuleks tegutseda alles peale nõupidamist teistega, kes on kogenud Issanda teedel ja loomulikult alles peale juhtimise palumist Issandalt, kes räägib meile oma Sõna läbi.

„Riigi seadused igal tasandil võivad vahetevahel olla vastuolus mõnega Jumala käskudest. Kuigi võimukandjad hoolitsevad seaduste täitmise eest, on iga kodanik vastutav Jumala ees oma valikute eest. Sellistel juhtudel selgitavad kristlased oma veendumusi ja apelleerivad südametunnistuse vabadusele, mis on Jumala antud õigus, rajanedes sellele, et inimene on loodud Tema kuju järgi. Kui need apellatsioonid tagasi lükatakse, võib ustavus Jumalale lõppeda rahatrahvi, tagakiusamise, vangimõistmise või teiste ohvrite näol, mis kristlastel mineviku sajandeil tuua on tulnud.” — *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, p. 701.

Kui sa tunned kedagi, kes on võimudega vastuolus teatud küsimuses, mis puudutab selle inimese arvates piibellikku käsku, millist nõu sa talle annaksid? Millistele põhimõtetele sa toetuksid, aidates sellel inimesel teha õige otsus?

Usaldus keset ebakindlust

Edasi lülitub Saalomon teisele mõttesuunale. Kui sa loed 5. salmi viimase osa („targa süda teab aega ja kohut”) ja jätkad kuni 9. salmini, siis mõistad, et (kui tahes rasked on tekstid) ta räägib elu ebakindlustest – et siin on asjaolusid, mille toimumisest me aru ei saa. Kui tahes tark on mõni isik, või kui tahes palju oskab ta süda eristada „aega ja kohut”, on ometi asju, millel me ei leia mõtet, asju, mida isegi targimad meist mõista ei suuda.

Hea sõnum on siiski, et kristlastena võime me usaldada Jumalat, isegi kui toimuvad mittemõistetavad asjad. See usaldus ei teki automaatselt, nii et meie usaldamatus muutuks äkki usalduseks. Selle asemel me usaldame Jumalat, lugedes Tema Sõna, toetudes Tema töotustele ja elades usus ning kuulekuses. Kui me teeme seda Temale allutatud tahtega, õpime Teda usaldama sõltumata meid ümbritsevaist olukordadest.

Järgnevad tekstid käsitavad usku Jumalasse ja Tema usaldamist. Kirjuta iga teksti kõrvale selle tähendus isiklikult sinu jaoks, kuidas oled kogenud selle töötuse reaalsust. Ja kui sealt puuduvad mõned tekstid, mis on olnud erilised sinu jaoks, kirjuta need juurde ja lisa ka, mida need on sulle tähendanud. Jagage oma mõtteid klassis.

L 118:8, 9 _____

L 34:9 _____

Õp 3:5, 6 _____

Js 12:2 _____

Rm 8:28 _____

Jk 2:22 _____

Usaldus ja õiglus

Loe Kg 8:11-13. Mida Saalomon siin rõhutab?

Salm 11 _____

Salm 12 _____

Salm 13 _____

Saalomon tegeleb jälle valurikka küsimusega ebaõiglusest selles maailmas (vt ka salm 14). Ta märgib, et õelad tõepoolest pääsevad sageli oma tegude kohesest karistamisest. Kuigi ajuti näeme õelaid kannatamas oma tegude palka, siis mitte alati. Et see mõnikord toimub, on hea, kuid et see alati ei toimu, siis tõuseb esile küsimus: miks ei? Miks ei ole selles mingit õiglust?

Saalomonil ei ole vastust; tal on siiski jõuline manitsus. Ära muretse pahategijate pärast; ole lihtsalt ustav Jumalale ja Tema tasub sulle.

Teatavas mõttes õhutab Saalomon meid siin elama usust, usaldusest. Kindlasti esineb siin ebaõiglust, me kõik teame seda. Ja kindlasti teab seda Jumal. Issand ei ole siiski andnud meile siin selgitust kõigi nende asjade kohta. Selle asemel on Ta õhutanud meid elama usu ja kuulekuse elu, usaldades Jeesuse Kristuse teeneid meie päästelootusena. Praegu on Ta avaldanud meile vajalikud tõed (Jh 14:9; Gl 3:21, 22; Hb 1:1, 2; 1 Jh 5:3), mitte aga põhjused, miks „päikese all” toimub palju halbu asju.

Tänase osa tuum, nagu eilselgi osal, peaks olema see, et me peame usaldama mitte seda, mida võime näha ja mõista, vaid Jumala töotusi, kes on ilmutanud Iseennast ja oma armastust meie vastu Jeesuse läbi, eriti Jeesuse kui ristilöödu läbi.

Kas oled segaduses kogetud ebaõigluse tõttu siin maailmas? Mõtle Risti ebaõigluse üle, suurima ebaõigluse üle üldse. Kuidas peaks see suur tõde Kristusest ebaõigluse ohvrina — kõik meie päästmiseks — aitama sul usaldada Jumala headust, hoolimata kogu ebaõiglusest su ümber?

Maa peal tehtavad teod

Loe Kg 8:16, 17. Mida rõhutab Saalomon? Mil moel sobib see peatükis varem puudutatuga? Miks on see punkt nii tähtis?

Möödunud aastatel on toimunud teatav teadmiste plahvatuslik kasv. Me teame rohkem meie maailma kohta kui iial varem. Iga päev tehakse uusi avastusi kõigil aladel, eriti teaduses. Ja ometi — mida enam me õpime, seda enam kogeme oma teadmatust. „Lihtsamad” asjad osutuvad olevat täidetud saladustega, mida me ei oska selgitada. Millist tasandit me ka ei puuduta, on alati midagi selle all, midagi väljaspool meie haaret. Jumala tegutsemine ja vägi looduses on juba üksi midagi sellist, mida me ainult vaevalt taipame. Ja muidugi, suurimat kogu Jumala tööst, lunastusplaani, peetakse iseenesest „saladuseks” (1 Kr 2:7, Ef 3:9; Kl 2:2).

Võib-olla üks primaid arusaamu selle kohta, kuidas meil tuleks käsitada meile mõistmatuid asju, leidub Iiobi raamatus. Kuigi Iiobit tabavad kohutavad õnnetused, ei anna Jumal raamatu lõpul Iiobile ilmudes mingit selgitust tema elu laostanud sündmuste kohta.

Loe põgusalt Iiobi raamatust peatükid 38-42. Milline on Jumala vastuse tuum Iiobile tolle kannatuste suhtes?

Võib-olla märkasid, et Issand ei öelnud midagi Saatana mõnitamise peale (Ii 1:9) või Jumala vastuse kohta Saatanale (Ii 2:6); tõepoolest, Ta ei andnud mingit selgitust millelegi Iiobiga toimunule. Selle asemel alustas Ta retooriliste küsimustega oma võimu ja loova väe kohta, kontrastina Iiobi kaduvusele ja nõrkusele. Iiobi jaoks oli see nägemus Jumalast küllaldane, et veenda teda, et tema kaeblemine surnud laste, laostunud tervise ja hävitatud vara üle oli kõik lihtsalt tema väljenduse kohaselt „asjad, mis mulle on liiga imelised ja mida ma ei mõista” (Ii 42:3).

Iiob pani vaikima talle antud vilksatus Jumalast Loojana; kuidas on meiega, kes me omame arusaama Jumalast mitte üksnes Loojana, vaid ka Lunastajana? Mil moel peaks ilmutus Jumalast Ristil õpetama meile, et võime usaldada Issandat isegi halvima olukordades?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, „Suur võitlus”, orig. lk. 203-205; „Ajastute igatsus”, orig. lk. 602, 603; 5T 699; 6T 203.

„Me peame tunnistama inimlikku valitsust kui Jumalast seatut ning õpetama, et sellele kuuletumine selle haldus-sfääris on püha kohus. Kuid kui nende nõudmised lähevad vastuollu Jumala nõudmistega, tuleb meil kuuletuda pigem Jumalale kui inimestele. Jumala Sõna tuleb pidada ülemaks kõigest inimlikust seadusandlusest. Nõuded „nõnda ütleb kirik” või „nõnda ütleb riik” ei saa kõrvaldada põhimõtet „nõnda ütleb Issand”. Kristuse kroon tuleb tõsta kõrgemale maiste võimukandjate aumärkidest.” — Ellen G. White, „Apostlite teod”, lk. 45.

„Ükski surelik mõistus ei suuda täielikult mõista Igavese Jumala iseloomu ja töid. Me ei suuda oma uurimise kaudu Jumalat avastada. Niihästi tugevale ja haritud mõistusele kui ka nõrgale ja harimatule peab püha Jumal jääma kaetuks saladuse rüüga. Kuid ehkki „pilved ja pimedus on tema ümber, on õigus ja õiglus tema aujärje alus” (L 97:2). Nii kaugele võime me Teda mõista, et aru saada Tema armu mõistmatusest ja Tema väe lõpmatusest. Nii kaugele võime me mõista Tema eesmärke meie suhtes, et tajuda piiritut halastust ühenduses lõputu väega. Kuid teisel pool seda piiri võime me usaldada kõikvõimsat kätt ja südant, mis on täis armastust.” — Ellen G. White, „Kasvatus”, lk. 170.

Küsimused aruteluks:

1. „Eksisteerib, nagu meile tundub, parimal juhul ainult piiratud kogus teadmisi, mis lähtuvad meie kogemusest.” — T. S. Eliot, „East Coker”.

Vaata seda Elioti tsitaati. Mõtiskle selle üle Koguja raamatu 8. peatüki kahe viimase salmi valguses – mõttetusest püüda mõista Jumala teid neid uurides. Mida räägib see meile võimatuses saada Jumalast teada rohkem, kui Ta on meile ilmutanud oma Sõnas?

2. Vaadake klassis üle oma vastused teisipäevases osas. Mida võite õppida üksteise vastustest?

10. õppetükk — 3. - 9. märts

„Kõike, mida su käsi suudab korda saata”

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 9. ptk.

Meelespeetav tekst: „Tee oma jõudu mööda kõike, mida su käsi suudab korda saata, sest surmavallas, kuhu sa lähed, ei ole tööd ega toimetust, tunnetust ega tarkust” (Kg 9:10).

2004. aastal suri keegi 70-aastane Itaalia mees. Kuigi 70-aastaste itaallaste suremine ei ole midagi erakordset, oli seda küll tema surma viis. Aldo Busato, üksildase taluniku, tappis silmapilkselt I Maailmasõja aegne pomm, mis kuulus ta sõjandusliku atribuutika kollektiooni hulka. Ta oli aias koos mõnede sõpradega, kellele ta seda reliikviat näitas, kui see plahvatas, tappes tema ja vigastades tõsiselt isikut, kellele ta parajasti pommi näitas.

Mis mõte on sellistel jaburatel asjadel, nagu see, mis lausa trotsivad mõistuspärast selgitust. Ega polegi mõtet, nagu nägime ka möödunud nädala osas. Meil tuleb lihtsalt õppida uskuma Jumala headusesse ka hetkel seletamatu puhul.

Saalomon puudutab selles peatükis teiste teemade kõrval ka seda teemat. Tema tulipunktis on surm – teema, mis on esinenud mujalgi Koguja raamatus. Lugeses pidagem meeles, et Saalomon väljendab mõnikord arusaamu nõ „ilmalikust” perspektiivist lähtudes, mis peaks aitama meil mõista meie olemasolu tühisust ja mõttetust, kui ei oleks mingit Jumalat, kes töötab meile õiglust, vastuseid ja igavest elu. Samal ajal, kuigi surmale keskendunud, kõneleb Saalomon meile ka elust ja kuidas peaksime praegu elama.

Jumala kätes

„Nii ma vaatlesin seda kõike ja järeldasin, et õiged ja targad ning nende teod on Jumala kätes, kuid ükski inimene ei tea, kas teda ootab armastus või vihkamine” (Kg 9:1, NIV).

9. ptk 1. salm jätkab 8. peatüki viimase salmi mõtet. Mäletatavasti kõneles Saalomon meie võimetusest mõista Jumala teid. Kuigi ta lõpetab selle mõttega, algab 9. peatükk ülaltoodud salmiga, mis eelnenut arvestades võiks olla väljendatud selliselt: me kindlasti ei mõista Jumala teid, kuid me võime teada, et Issand hoolitseb nende eest, kes on Talle ustavad, millega tahes nad ka silmitsi seisavad.

Kui õiglaseks hinnanguks pead sina seda järeldust? Ja isegi kui sa nõustud, mida tähendab öelda, et ustavad on „Jumala kätes”?

Öelda, et me oleme Jumala kätes, ei tähenda loomulikult, et meil pole iial valu, kannatusi või tragöödiaid selles elus. Kõigist kristlastest ustavaim ei saa kunagi olla kindel selles, mis teda ootab „päikese all”. Võib-olla seda mõtleski Saalomon 1. salmi viimases fraasis. Kindel, me võime olla Jumala kätes, kuid see ei tähenda et meil poleks kannatusi. Erinevus seisneb siiski selles, et kristlastena saame usaldada Jumala headust ja uskuda Tema halastusse, hoolimata neist tragöödiaist. Kujutle nende asjade läbimist ilma uskumiseta, et on olemas armastav, hoolitsev Jumal, kes töötab ühel päeval „pühkida ära kõik pisarad nende silmist” (Ilm 7:17).

Aseta end mõne ustava piiblitegelase kohale, keda tabasid suured katsumused, kuid kes siiski oli kindlasti Jumala kätes. Kuidas oli Joosepi või Ristija Johannesega vanglas? Kuidas oli Iiobiga, kes oli kaotanud kõik peale elu? Või lõvide auku heidetud Taanieliga? Kelle sa ka valid, kujuta ette, kui kerge oleks olnud sel inimesel oma katsumuste keskel kahelda Jumala armastuses või hooles. Mida võid sa sellest õppida, mis võiks aidata sind ükskõik millises olukorras, mil ka sul on kiusatus kahelda?

Sama saatus?

Koguja 9:2 on esmaklassiline näide Koguja raamatu lugemise tähtsusest Piibli kui terviku kontekstis; siin on ka hea koht SPA Piiblikommentaari manitsuse kordamiseks, et „selliseid läike ei peaks nende kontekstist välja rebima ega panema neid õpetama mõnd oletatavat tõde, millist Inspiratsioon ei ole iial kavatsenud nende kaudu õpetada” (3BC 1060).

Samaaegselt on Saalomoni mõtte, õiges kontekstis mõistetuna, põhjendatud. Kui kõik on öeldud ja tehtud, sureb igäiüks. Surm on tugevam kui loodus – vähemalt loodus, nagu me seda praegu tunneme. Keegi võiks öelda, et surm on osa loodusest endast; kõik, mis elab, sureb. Ja nagu me kõik liigagi hästi teame, ei ole selles erinevust, kas oled õige või ei. Surm võidab alati.

Ometi öelda, et sama saatus ootab igäiüht (ja see on surm), hoolimata sellest, kuidas me elame, tähendaks nagu öelda, et sama saatus ootab igäiüht, kes joob (ja see on neelamine), hoolimata sellest, mida iganes me joomes, kas vett või arseeni. Kui vaatleme asju ainult põgusalt, on surm tõepoolest kõigi ühine saatus. Põgus vaatamine on nagu esimeste väheste nootide kuulamine Beethoveni Üheksandast sümfooniast ja neid ekslikult terveks sümfooniaks pidamine. Piibel tervikuna annab meile kaugele ulatuva vaate.

Vaatle järgnevaid tekste: Milline on inimkonna lõplik saatus? Tn 12:2; Mt 25:32-41; Jh 3:16; Jh 5:29; Ilm 20:6-15.

Kahtlemata õpetab Piibel, et kõiki ei oota sama saatus; on üks kahest: kas igavene elu või igavene häving. Ei ole olemas keskteed; ei mingit kompromissi. Me kas elame igavesti või oleme igaveseks surnud.

Rõõmusõnum on, et Jeesuse läbi on igal inimesel võimalus elada igavesti. Kristus suri kogu inimkonna asendajana, pole ühtki erandit. Tema eelhoolitsus oli rohkem kui küllaldane igäiühe jaoks. Lõppude lõpuks otsustab meie isiklik valik, kumb kahest saatuses kuulub meile.

Mõtle oma valikute üle, mitte ainult suurte, vaid ka päevast-päeva tehtavatele „väikeste” valikute üle. Millise saatus sa nende valikute kaudu endale lõpuks valid?

Surm

„Siin laske mul surra: sest tuua ilmale neid, kes võivad ainult palju aastaid kannatada ja surra, arvan ma, pole midagi muud kui surma propageerimine ja mõrvade paljundamine.“ – Lord Byron.

„Kui inimene on kord mõistnud“, kirjutas venelane Lev Tolstoi, „et surm on kõige lõpp, siis pole midagi halvemat kui elu.“

Kui tahes pessimistlikud ongi tema sõnad, on Tolstoi mõte õige. Kui raske on minna läbi elu, teades, et see lõpeb surmaga ning et surm on kõige lõpp!

Loe Kg 9:3-6 ja mõtle sellele kellegi arusaamast lähtudes, kes ei usu Jumalasse ega mingisse hauatagusesse ellu üldse. Püüa asetada end kellegi mõtteviisi, kes usub, et surm on kõige lõpp. Millise eesmärgi saad leida elamiseks? Millise mõtte leiad kõiges, mida sa teed, teades, et ühel päeval oled sa surnud, samuti nagu kõik su lapsed ja kõik nende lapsed?

Nüüd loe samad tekstid meie kui seitsmenda päeva adventistidest kristlaste seisukohalt, meie uskumusega, et surm on ainult uni. Selle läbi, mis Kristus meie heaks on teinud, kui Ta tagasi tuleb — mis näib surnule kui järgmine hetk pärast suremist — meid äratatakse igaveseks eluks uutes taevastes ja uuel maal. Kui erinev on sõnum, mille said neist tekstidest selle arusaama alusel, vastupidiselt eelpool toodule?

Me peaksime olema väga tänulikud selle eest, mis Kristus on pakkunud meile oma surma ja ülestõusmise läbi. Ilma selleta seisaksime me silmitsi tänastes tekstides väljendatud lootusetusega. Kui kallihinnaline peaks meie usk meie kõigi jaoks olema; kui oluline, et me valvame ja kaitseme seda, nagu oleks kaalul meie elu. Tõepoolest, seda see ongi.

Nüüd on päästepäev

Adventistidena armastame me kasutada Kg 9:5, 6 toena meie arusaamale surnute olukorrast. Ja õigustatult, sest surnud tõepoolest „ei tea midagi” ja tõesti, „neil ei ole iialgi enam osa kõigest sellest, mis päikese all sünnib” – vähemalt, kuni Jeesus tagasi tuleb. Siiski pole Saalomoni mõte siin mitte niivõrd esitada teoloogiline väide surnute olukorra kohta kui elu kohta. Kuigi need salmid räägivad surnutest, on need esitatud elu taustal ja kuidas elu peaks elama.

Loe Kg 9:5-10. Mida tähtsustab Saalomon elu puhul? Kuidas käsib ta meil elada? Kuidas saame rakendada seda põhimõtet oma ellu kristlastena?

Meie elu siin on ainuke, mis meile on antud, vähemalt selles maailmas. Ja kuigi see on üürrike (Ii 8:9) ja kuigi ühel päeval see maa ja kõik, mis selles on, kaob (2 Pt 3:10-12), on see praegu täidetud igaveste tagajärgedega, sest kuidas me elame siin, määrab täielikult meie saatuse igavikus. Nii see on: valikud siin, meie lühikeses elus, valikud, mis võtavad ainult sekundeid, otsustavad meie saatuse igaveseks. Kui oluline on siis, et me võtaksime oma prooviaega tõsiselt; et meie elu oleks valvelolek ja hoolitsemine oma hinge eest. Sellised saatuslikud asjad kaalul — kui rumal oleks elada mingil teisel moel.

Otsi järgnevad tekstid. Kuidas toetavad need ülaltoodud lõigus väljendatud mõtet?

Mk 14:38 _____

Rm 14:12 _____

2 Kr 6:2 _____

2 Pt 3:10-14 _____

Kui tahes tähtsad on meie tehtud valikud — kõigist kõige tähtsam on valik Kristuse kasuks – see üks, milles Püha Vaimu mõjutusel valime surra enese minale ja elada Temale. Oled sina selle otsuse juba teinud? Kirikus käimine või isegi uskumine Jeesusesse ei ole veel selle ühe otsuse tegemine, mis rohkem kui ükski muu otsustab, kuidas vedad sa igaviku.

Aeg ja juhus

Me oleme kõik kuulnud või näinud või isegi kogenud meie endi suhtes suurt ülekohut ja mitte tingimata teiste poolt. Mõnikord näib just „aeg ja juhus” tegutsevat viisil, mis on nii ebaaus, nii ülekohtune, nii hoolimatu.

Noort naist parimates aastates on tabanud nõdraks tegev haigus; keegi mees kaotab töökoha majanduslike olukordade tõttu; staar-atleet libiseb ja kukub trepil — ning tema karjäär on kokku varisenud. Sellist loendit võib üha jätkata.

Loe Kg 9:11-18. Kuidas näeb asju Saalomon? Kas sa nõustud või mitte? Kui mitte, siis miks?

Veel kord, inimlikust seisukohast võib näida, et „aeg ja juhus” valitsevad meie kõigi elu üle. Kuid see ei ole Piibli seisukoht, mis õpetab, et on olemas Jumal, kes mitte üksnes näeb kõiki asju (L 11:4; Õp 5:21), vaid on ka keerukalt segatud inimese olukordadesse (Õp 16:9; Tn 2:21; Mt 6:25-31). Pole tähtis, kui raske seda mõnikord mõista on. Oluline meie kui kristlaste jaoks on jõuda Jumala isiklikule tunnetamisele, Tema ja Tema armastuse tunnetamisele, mis võimaldab meil klammerduda Tema külge usus ja kuulekuses, kui näib, et tõepoolest „aeg ja juhus” kohtlevad meid karmilt.

Vaatle eriliselt Kg 9:13-16. Millist punkti puudutatakse siin?

Võib-olla on mitu võimalust vaadata neile salmidele, kuid antud kontekstis võiksime öelda, et Saalomon kõneleb rohkem ebaõiglusest – kellestki, kes teeb midagi väärtuslikku, kuid mingil põhjusel (antud juhul vaesuse tõttu) ei tunnustata tema kaastööd või isegi unustatakse see. Inimlikust vaatenurgast on see tõsi, kuid õnneks ei ole inimlik vaatenurk kõige tähtsam. Tähtis on Jumala vaatenurk ja Tema mitte üksnes ei unusta, vaid ka tasub (Lk 6:35; Kl 3:24; Hb 10:36; Ilm 22:12).

Mida ütled sa kellelegi, kellele „aeg ja juhus” on andnud karmi hoobi? Kuidas saad sa veenda teda Jumala armastuses ja hoolitsuses keset tema kannatusi?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, 2T 191; 3T 453; 4T 306, 307; „Suur võitlus”, orig. lk. 662; 1SM 91.

„Kristus tahtis oma kuulajatele mõista anda, et inimesel on võimatu peale surma hinge päästmist kindlustada. „Laps,” vastab Aabraham, „mõttele, et sa oled hea põlve oma elus kätte saanud ja Laatsarus nõndasamuti kurja. Nüüd rõõmustatakse teda siin ja sina oled piinas. Ja kõigele sellele lisaks on meie ja teie vahele seatud suur kuristik, nii et need, kes siit tahavad minna teie juurde, ei saa mitte, ega need, kes siit tahavad minna teie juurde, ei saa mitte, ega need, kes seal on, ei saa tulla meie juurde!” Nii selgitas Kristus, et lootusetu on oodata teist prooviaega. See elu on vaid üks kord antud, et inimesed võiksid valmistuda igaviku jaoks.” — Ellen G. White, „Kristuse tähendamissõnad”, lk. 241.

„Igal ajastul pakutakse inimestele valgust ja eesõigusi. Neile antakse prooviaeg, mille kestel nad võivad end Jumalaga lepitada lasta. Kuid armul ja piirid. Iga inimese elus tuleb aeg, mil armu, mida on talle aastakümneid pakutud, pakutakse viimast korda. Armu korduv tagasilükkamine muudab kõvaks südame; see ei reageeri enam Jumala Vaimu mõjutusele. Püha Vaimu vaikne, noomiv ja hoiatav hääl vaikib.” — DA 392.

Küsimused aruteluks:

1. Klassis mõelge, kas tunnete kedagi, keda „aeg ja juhus” on tõesti lõõnud? Mida saate grupina teha, et osutada sellele inimesele Jumala armastuse reaalsust, isegi kriisi aegadel?

2. Kuidas saate aidata oma koguduses neid, kes ei ole veel otsustanud Issandale pühenduda? Kuidas saate aidata neil mõista selle olulise otsuse mitte edasilükkamise tähtsust?

3. Las inimesed räägivad teatud erilisest juhtumist, mil nad nägid selgesti Jumala lähedust oma elus. Mida saate õppida üksteise kogemustest?

4. Vestelge klassis Ellen G. White'i teises tsitaadis väljendatud mõtte üle vajadusest „valmistuda igavikuks”. Mida ta teie arvates sellega silmas pidas? Kuidas tuleb meil „valmistuda igavikuks”?

11. õppetükk — 10. - 16. märts

Surnud kärbsed ja maotaltsutajad: rohkem elust päikese all

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 10. ptk.

Meelespeetav tekst: „Surnud kärbes paneb haisema võidevalmistaja õli ja pisut alpust rikub tarkuse väärtuse” (Kg 10:1).

Nüüdseks — nii kaugel kui Koguja raamatus oleme — peaks olema selge, et siin on raske leida mingit ühendavat mõttekäiku. See ei tähenda, nagu puuduksid ühendavad mõtted; pole lihtsalt kerge leida nende mõtete ühist voolu; s.t. see ei liigu ühelt mõttelt teisele ja sealt edasi jälle teisele mingis süsteemses voolus. Vähemalt nii see tundub.

Sellest hoolimata on siin olemas tähtsaid ideid ja mõtteid, mis kõik väärivad meie uurimist, eriti seoses Piibli ülejäänud osaga.

Selle nädala õppeaine pealkirjaks oleks võinud olla ka „Mõtted, sõnad, teod”, sest see käsitab kõiki kolme. Saalomon kõneleb meie mõtetest, sõnadest ja tegudest, kuigi mitte täpselt selles järjestuses. Muidugi, teatud mõttes, kui sa käsitled mõtteid, sõnu ja tegusid, ei jää palju üle, kas pole?

Oma jõulise poetilise stiiliga annab Saalomon meile edasist mõtteainet. Kuigi meil tuleb endil selle peatüki mõtteid seedida, näeme me seda tehes, et selles on palju sisu, palju praktilist tarkust, millele tähelepanu pööramine oleks meile kõigile kasulik.

Surnud kärbsed

Koguja 10:1 vajab tegelikult lugemist kõrvuti Kg 9:18-ga, vähemalt viimase osaga. Kuigi mitte täpselt sama asja väljendades, aitab Kg 9:18 selgitada 10:1 leiduvat põhimõtet: pole tähtis, kui palju head keegi teeb — rumal viga võib kõik selle rikkuda.

Möödunud nädalal rääkisime veidi selle üle, kuidas meil siinses elus tuleks teha valikuid, mis lõppeks määravad meie igavese saatuse. Kuid sageli on meie valikutel ka otsesed tagajärjed. Kui sageli võidakse nõrkuse või valvamatusel hetkel teha teatud valik, mis toob kaasa kiired ja valusad tagajärjed. Asja muudab veelgi traagilisemaks see, et sageli neid ebaõigeid valikuid tegevad inimesed võivad olla „head”, ustavad ja auväärased isikud, kes, nagu me kõik, komistavad ja kukuvad. Teatud mõttes — mida auväärsem, õilsam ja hinnatum see isik on, seda suurem on tema peal olev vastutus oma valikuid hoolega kaaluda.

Järgnevalt toome mõned Piibli näited headest inimestest tegemas halbu valikuid. Mis põhjustas nende inimeste komistamise ja millised olid nende rumaluse tagajärjed?

1 Ms 3:6 _____

2 Ms 32:1-4 _____

2 Sm 11:1-4 _____

Inimene teenib palju aastaid Issandat ja teeb siis teatud nõrkuse hetkel vea, võib-olla moraali pinnal – ja äkki on tema teenimine kui mitte kokku varisenud, siis kindlasti kahjustatud. Õiglane või mitte, on see karm tagajärg siiski reaalsus ning peaks meile kõigile andma põhjust, meie seisusest hoolimata, elada hoolikalt ja ettevaatlikult. Igas eeltoodud näites Issand ilmselt andestas neile inimestele; kui palju enam peaksime meie andestama neile, kes on rikkunud teatud usalduse vaimulikus sfääris. Kuid andustus ei muuda tehtut automaatselt olematuks. Kui kergesti võib selliselt surnud kõrbes panna haisema terve purgi lõhnavat õli. Valva ja palveta enne tegutsemist!

Albi süda

Koguja 10:2 ilmselt poeetiline väljendusviis kirjeldab erinevust targa ja albi inimese südame vahel. Vasaku ja parema käe kujundi leiame erinevates Piibli tekstides, kusjuures paremale omistatakse austus, jõud ja heakskiit. Räägib ju ka Jeesus endast, seoses oma taastulekuga, et ta istub „Jumala väe paremal pool” (Mt 26:64; vt ka Mt 25:31-34; Ap 7:55). Kontrastina sellele vaadati vasakut poolt kurja ja õnnetu poolena. Isegi tänapäeval sunnitakse mõnes riigis vasakukäelisi lapsi kirjutama parema käega.

Eelnenut silmas pidades — mida ütleb Saalomon Kg 10:2?

Kuna südamele vaadati kui kõigi mõtete, tunnete ja kavatsuste keskusele (1 Ms 6:5; 2 Ms 25:2; 1 Sm 16:7), on Saalomoni mõte lihtsalt see, et tark inimene valvab oma mõtteid, tundeid ja ajendeid, kuna rumal seda ei tee. See salm näitab, kui oluline on omada kontrolli kõige meis toimuva üle, kuna seesolev avaldub varem või hiljem väliselt.

Kuidas toob Kg 10:3 esile eeltoodud lõigu tuuma?

Salm 3 sobib täielikult 2. salmiga. Rumala „tarkus”, mis on tema vasakul käel, paljastab teda teistele viimaks rumalana. Teisisõnu, varem või hiljem saab sinu südame rikutus teistele selgeks, sest sa järgid varem või hiljem oma südame kalduvusi. Kui oluline on seetõttu saavutada kontroll oma südame üle? Kui selle saavutame, järgneb sellele kogu meie olemus.

Oleta, et heitled väärade mõtetega. Mida ütleb 5 Ms 30:6 ja millist lootust see pakub? Millise praktilise nõuande pakub meile Fl 4:6-8 selle tõotuse täitumise kogemiseks?

Veel kurjusest

Saalomon jätkab siin enamasti tuntud mõtteavalduste ja vanasõnadega. Salmid 4-7, kuigi sisaldades mõningaid raskusi, näivad mõtisklevat raamatus varem puudutatud küsimuse üle ebaõiglusest ja ebaaususest selles elus.

Millised mõned näited ebaõiglusest ja ebaaususest leiad neist salmidest? Milliseid teisi näiteid oskad leida?

„Saalomoni ajal ratsutasid hobustel või muulidel [hobueeslitel] ainult eesõigustatud isikud (2 Sm 18:38; 2 Aj 25:28; Est 6:8; Jr 17:25); alamast seisusest inimesed kasutasid eesleid. Varases Iisraeli ajaloos sõitsid isegi kuningad ja vürstid eeslitel või muulidel (Km 5:10; 10:4; vt 1 Kn 1:33).“ — 3BC 1098.

Kuigi enamusel meist poleks mingit probleemi väheste rikaste istumisega „madalal,“ on küsimus selles, et olukorrad ei ole alati vastavad oodatule: rumalus võib suure au ja jõukus madala paiga. Või teises kontekstis: ustav inimene kannatab, õel edeneb, jne. Võib-olla korratakse seda teemat Koguja raamatus selle universaalsuse tõttu.

Milline tahes on põhjus, ei saa me lubada neil asjadel tegutseda vastu meie usule ja usaldusele Jumala suhtes. Kõik see kujutab just osa sellest, mida tähendab elada langenud maailmas.

Mida saame meie teha, et leevendada ülekohtu ja ebaõiglust, mida kogeme? Kas on küllaldane ainult öelda: „Noh, seda tähenda elada langenud maailmas“, või tuleb meil tegutseda õiguse, õigluse ja aususe heaks? Kui tuleb tegutseda, siis kuidas tuleb meil seda teha? Mil moel erineks meie toimimine maailma omast? Vt Js 58:6, 7; Mt 26:52; Jh 18:36; 2 Kr 10:4; Ilm 13:10.

Maotaltsutaja

Kg 10:8-11 on rida lühikesi vanasõnu, mis käsivad elu erinevaid aspekte. Milliseid neist pead oluliseks sina?

Need on rasked tekstid; paljud kommentaatorid näevad neis erinevaid asju. Järgides SPA Piiblikommentaare, saame siin eristada järgnevaid mõtteid.

Salm 8 näib kõnelevat sellest, mis toimub siis, kui oleme kättemaksuhimulised, kui kavatseme kurja kellegi suhtes. Auku, mille me kellegi jaoks kaevame, kukume me ise (L 7:16; 57:7; Õp 26:27; vt ka Est 9:23, 25). Sama mõte on ka salmi teises osas; kui sa kisud maha kellegi teise müüri, võib sind salvata müüris pesitsenud madu.

Kuigi 9. salmi täpse tähenduse üle vaieldakse, võib Saalomon siin lihtsalt öelda, et isegi häid asju tehes võib neist tõusta halbu tagajärgi. See sobiks kokku tema üldise pessimismiga.

Salm 10 on üsna arusaadav. Kui sa kasutad nüri nuga, on su töö palju raskem. Palju kasulikum on see eelnevalt teritada. Samal moel oleks sulle kasuks tarkus, st hoolikas valmistumine enne millegi ettevõtmist. „Kristlane peaks iseloomu arendamisel otsima ja kasutama vaimuliku töö parimaid tööriistu. Pingutusest üksi ei piisa; peab olema niihästi tunnetust kui agarust (vt Rm 10:2).” — 3BC 1098.

Salm 11 ütleb põhiliselt, et kui madu salvab taltsutajat enne, kui too on jõudnud sõnuda, siis pole mingit mõtet enam püüda madu taltsutada. Salmi mõte nähtub vast paremini viimases osas — kui kasutu on lobiseja. Sõnuda mingit madu peale seda, kui ta on sind salvanud (selline nagu rästik, kelle hammustus on surmav), on sama mõttetu ja kasutu nagu keegi, kes lobiseb.

Vaata üle tänane osa. Milline neist juhtudest omab enim mõtet või räägib sulle kõige arusaadavamalt? Milliseid saadud õppetunde peaksid rakendama enda jaoks? Oled sa kättemaksuhimuline või vihapidaja? Kui palju aega sa kulutad enese vaimulikuks ettevalmistamiseks mis tahes katsumusteks päeva jooksul?

Albi huuled

Ülejäänud osa Kg 10. peatükist (s. 10-20) puudutab erinevaid teemasid, kuid täna keskendume salmidele 12-14 ja 20, milles rõhutatakse meie sõnade kasutamist. Kui hoolikad peame olema meie poolt öeldava suhtes!

Võrdle targa ja rumala huuli, nagu kirjeldatud salmis 12. Mida siin rõhutatakse? Vt L 45:2; Õp 22:11; Lk 4:22.

Sõna, mis on tõlgitud „poolehoidu” salmi esimeses osas, on sama sõna, mis 1 Ms 6:8 on tõlgitud "armu" („Noa leidis armu Issanda silmis”); arm on teenimatu soosing, st meile ei saa osaks meie teenitud karistus. See on päästmise tuum. Meid ei taba meie poolt ärateenitud karistus (Jeesus võttis selle enda peale). Kontrastiks, rumala sõnad põhjustavad ta enda äraneelamise – sõna, mida kasutatakse erinevatel juhtudel patuste karistamise kirjeldamiseks (2 Ms 15:12; 4 Ms 16:32; Jr 51:34; NI 2:5).

Loe Kg 10:13. Kuidas laiendab see salm eelmises öeldu mõtet?

Kui sageli saadame me inimese ära, öeldes: „ainult sõnad, ei mingit tegu”. Ometi võib kõnelemine paljudel juhtudel viia tegevuseni, sest kõne peegeldab seda, mis südames. Juba see oleks küllalt halb, kui rumal piirduks vaid rääkimisega; kahjuks pole see alati nii. Pole ime, et meid kõiki manitsetakse läbi kogu Piibli valvama oma sõnu.

Vaata 20. salmi. Milline tarkus selles leidub?

Asja tuum: Tark inimene on hoolas oma sõnade valikul; rumal aga kõneleb sõnu, mis põhjustavad ühel või teisel moel asjatut valu ja muret.

Mõttele millelegi, mille puhul sinu mittevajalikud sõnad põhjustasid sulle raskusi. Mida sa sellest õppisid? Millise nõuande võiks sinult saada keegi, kes pole veel õppinud oma keelt valitsema?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, „Ajastute igatsus”, orig. lk. 323; „Kristuse tähendamissõnad”, orig. lk. 337; 2T 302.

„Üheks seaduspärasuseks on, et meie mõtted ja tunded süvenevad teatud suunas, kui neist räägime. Ehkki sõnad väljendavad mõtteid, on samavõrra tõsi, et mõtted omakorda järgivad sõnu. Kui me kõneleksime rohkem oma usust, kui me väljendaksime rohkem rõõmu saadud õnnistuste üle, siis oleks meil rohkem usku ja rohkem rõõmu. Ükski keel ei suuda väljendada ega ükski surelik mõistus haarata neid õnnistusrikkaid tagajärgi, mis tulenevad Jumala headuse ja armastuse väärtustamisest. Juba siin maa peal võime omada rõõmu, mis on otsekui ammendamatu allikas, kuna seda toidavad Jumala aujärjest lähtuvad vood.” — MH 256, 257.

„Sõnad, mis me täna räägime, kajavad edasi, kui aega enam ei ole. Täna tehtud teod kantakse taeva raamatutesse, nagu kunstnik kannab näojooned lihvitud plaadile. Need määravad meie saatuse igaveseks — kas õnnistuseks või igaveseks kaotuseks ja ahistavaks südametunnistuse piinaks.” — TM 429, 430.

Küsimused aruteluks:

1. Mõttele sõnade jõu üle – hea üle, mida need teha saavad, või kurja üle, mida need teha võivad. Vestelge klassis, mida saame praktiliselt teha, et aidata üksteisel mõista, kui tähtis on hoolikalt oma sõnu valvata. Ehk saab keegi jutustada isikliku kogemuse sõnade jõu kohta õpitust? Püüdke klassina koostada loend praktilistest soovitustest — lihtsad ja põhilised printsiibid, mis võiksid juhatada meid sõnade kasutamisel.

2. Kuna meie sõnad on nii olulised, mida saate klassina teha, aitamaks oma koguduse noori inimesi tegema õigeid valikuid nende poolt loetava ja vaadatava suhtes? Miks on nii oluline valvata, mida me oma meeltesse paneme?

3. Vestelge klassis kellegi olukorra üle, kes on petnud usaldust vaimulikus sfääris. Kuidas tuleb meil kogudusena sellise inimese suhtes käituda? Millised põhimõtted peaksid meid neil juhtudel juhtima? Mil moel osutame halastust ja armu nende suhtes, kes langevad, kaitstes samal ajal karja nende (mõju) eest, kes on petnud neile osutatud usaldust?

12. õppetükk — 17. - 23. märts

Tuule tee

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 11. ptk.

Meelespeetav tekst: „Nõnda nagu sa ei tunne tuule teed või luudekontide tekkimist raseda ihus, nõnda sa ei tunne Jumala tööd, kes seda kõike teeb!” (Kg 11:5).

Muistsed kreeklased uskusid saatusesse; sinu saatust otsustati eelnevalt jumalate poolt ja selline see oli! See mõte on väljendatud Homeroose „Iliases”, kus suur Trooja sõdalane ütleb oma naisele (kes oli palunud teda mitte lahingusse minna, kartes, et ta kindlasti sureb): „Ükski inimene ei löö mind surnuks vastu mu saatust. Ja saatust? Ükski elav inimene ei ole seda vältinud, ei vapper mees ega pelgur.” — „Ilias”, tõlk. Robert Fogles, (New York: Penguin Books, 1990), p. 212.

See ei ole siiski Piibli seisukoht. Me ei ole külma saatuse objektid; meil ei ole mingit ettemääratud saatust, välja arvatud üks: igavene elu Jeesuses Kristuses (Ef 1:1-11). Jumala plaan meie kõikide jaoks oli, et leiaksime päästmise Jeesuses; sel põhjusel suri Jeesus kogu maailma eest, ilma ühegi erandita.

Et meie kõik ei saa päästetud, näitab, et meie saatust ei ole eelnevalt otsustatud. Meie tulevik on lahtine. Meil tuleb teha valikud – valikud, mis määravad meie saatuse. Sel nädalal vaatleme edasi Saalomoni tarkust, mis puudutab neid valikuid, mis jäetakse meile vabade olevustena, kes on mõnikord haaratud sündmustesse väljaspool meie juhtimist. Võib-olla need sündmused ei ole meie kätes, kuid meie reageeringud sageli on.

Visates oma leiva

Koguja 11:1 üle on nüüdseks mõtteid arendatud palju pikki sajandeid. Mida tähendab fraas „Viska oma leib vee peale”? On pakutud erinevaid tõlgendusi; traditsiooniline tõlgendus ütleb, et see tegeleb halastuse küsimusega. „Kes on helde, seda õnnistatakse, sest ta annab oma leivast kehvale” (Õp 22:9). „Eks see ole murda oma leiba näljasele ja viia oma kotta viletsad kodutud, kui sa näed alastiolijat ja riietad teda; ja et sa ei hoidu oma ligimesest?” (Js 58:7). Sellel on suuresti mõtet, eriti arvestades tähtsust, mille omistab Vana Testament vaeste ja abivajajate abistamisele; oleks kummaline, kui kogu raamat, mis käsitleb praktilist tarkust, ei ütleks midagi sellise tähtsa õpetuse kohta.

Loe 5 Ms 15:7-11. Milline sõnum leidub neis salmides ja kuidas näivad need teisel viisil edastavat Kg 11:1 sõnumit?

Palju on mõlgutatud samuti Kg 11:2 üle. Mis on selles sisalduva kahe numbriga tähendus? Kui me hoiame selle otseses mõtteseoses eelneva salmiga ja oletame, et see kõneleb heategevusest, näib rõhk olevat heldekäelisel andmisel. On palju vajadusi ja puudusi; me kõik peaksime andmises osalema meile võimalikul määral, sest kes teab, milline õnnetus võib tulla. See tähendab, kes teab, millist laadi raskused ja kannatus esile kerkib; sellepärast peaksime me olema valmis vajadusel aitama.

Milline tahes on nende fraaside tähendus, on põhimõte kindlasti kristlik — enda omast andmine, selleks et aidata teisi, kellel on kannatusi maa peal esineva kurjuse tõttu. Piibel manitseb meid teisi aitama, eriti neid, kes on puuduses.

Milline on sinu hoiak nende suhtes, kellel on suurem puudus kui sinul? Kui tahtlik oled sa jagama, mida iganes sa omad, pole tähtis kui vähest, vähem õnne omavatele?

Pilved, vihm — ja saatus

Koguja 11:3, 4 kohta on sama palju erinevaid tõlgendusi kui on tõlgendajaid. Kui me loeme seda just nii nagu öeldud, kõneleb Saalomon loodusjõududest: kui pilv on täis vihma, sajab see maa peale; kuhu puu langeb, sinna see jääb. Milles on küsimus?

Mis 4. salmis öeldust võiks aidata meil paremini mõista 3. salmi mõtet?

Salm 3 kõneleb vihmast; mõnikord muudab tuul selle tormiks ja mõnikord murrab see tuul puid. Kõik need on inimolevustest palju suuremad ja tugevamad jõud. Kui me tänapäeval oleme sageli looduse meelevallas, kui palju enam oldi seda neil kaugetel aegadel? Saalomoni mõte võiks järelkult puudutada seda, kuidas meie käsitleme sündmusi ja olukordi, mis looduse sarnaselt on väljaspool meie kontrolli. Kuidas me reageerime? Kas me ainult seisame ja vaatame, lubades neil valitseda meie üle, või püüame me Jumalat ja Tema armastust usaldades olla ustavad oma ülesannetele ja kohustustele meie poolt juhitamatutest asjadest hoolimata?

Millised on mõned olukorrad, millega me inimestena kõik silmitsi seisame ja mis on tõepoolest täielikult väljaspool meie kontrolli?

Kuigi on meist suuremaid jõude, ei ole miski siin maailmas suurem Jumalast, kes hoiab kõike ülal oma väega (Hb 1:3).

Ükski sinu poolt äsja mainitud jõududest ei ole väljaspool Jumala väge. Seega, hoolimata meid tabavatest sündmustest, on väga oluline mees pidada, et kõigist neist üle on Jumal, meie Looja, kes meid armastab ja meie eest hoolitseb. Me pole jäetud pimeda juhuse või külma saatuse hoolde. Tormid võivad tõusta, tuul võib puhuda ja näib olevat vähe, kui üldse midagi, mida võiksime nende sündmuste suhtes ette võtta. Mida me siiski teha saame, on jääda ustavaks Jumalale keset kõike toimuvat.

Loe Mt 6:25-34. Mida tänase osaga kokku sobivat ütleb siin Jeesus? Veel olulisem — mida ütleb Ta siin sellist, mis võiks anda sulle lootuse usaldada Jumala armastust ja hoolitsust sinu eest, vaatamata su olukorrale?

Tuule tee

„Nõnda nagu sa ei tunne tuule teed või luude-kontide tekkimist raseda ihus, nõnda sa ei tunne Jumala tööd, kes seda kõike teeb!” (Kg 11:5).

Vaadeldes tõlgendust, mille andsime Kg 11:3, 4-le, sobib järgmine salm sellega hästi kokku. Inimolevustena me tõesti ei tea paljusid asju. Kõik — alates tuule teest („tuul” on tõlgitud samast heebreakeelsest sõnast kui „vaim”, mis võiks lisada täiesti uue dimensiooni selle teksti tähendusele) kuni mõne füüsilise maailma põhiaspektini, kaasa arvatud meie endi arenemiseni ema üsas — on täis saladusi ja sisendab aukartust. Isegi tänapäeval, kõigi meie teadmiste juures loote kasvamise kohta, on ikka veel nii palju seda, mida me ei tea.

Niisiis on siin mõte, mis väärib meelepidamist: kui palju Jumala tegutsemisest füüsilises maailmas ületab kaugelt meie arusaamise, kui palju enam siis Tema päästmise ja lunastuse tegu? Me võime looduses näha Jumala loova väe sügavusi ja geniaalsust; lihtsamadki asjad on täis saladusi, mida teadus seletada ei suuda. Kas on siis mingi ime, et eksisteerivad teised aspektid Jumala lunastustööst, mis on samuti kaugel väljaspool meie arusaamist? (Vt Rm 11:33-36.)

Loe Js 55:6-13. Mis on sõnumiks siin? Milline lootus on siin meie jaoks? Kuidas seondub see Kg 11:5-ga?

Kuigi Jumala teed ei ole meie teed ja Tema mõtted ei ole meie mõtted, võime me vähemalt teada, et Tema mõtted meie suhtes on „rahu, aga mitte õnnetuse mõtted, et anda meile tulevikku ja lootust” (Jr 29:11). Ja see tulevik on igavene elu uues taevas ja uuel maal, elu ilma kannatuse, Saatana, kaotuse ja surmata. See on loodetud lõpptulemus, töötatud lõpptulemus – eesmärk, mis oli Jeesusel meeles igäihe jaoks meist, kui Ta ristil suri.

Tee loend kõigest, milles oled kogenud, et Jumala mõtted sinu suhtes on tõepoolest rahu ja mitte õnnetuse mõtted. Võta aega Tema tänamiseks ja kiitmiseks kõige sinu jaoks tehtu eest!

Valgus ja pimedus

Läbi kogu Piibli vastandatakse valgust pimedusele, kusjuures mõtte valgusest on hea, pimedusest aga halb.

Vaata järgnevaid tekste. Mida õpime neist kontrasti kohta valguse ja pimeduse vahel? Js 5:20; Lk 11:34; Ap 26:18; Rm 13:12; Ef 5:8; 1 Ts 5:5; 1 Pt 2:9; 1 Jh 1:5.

Pimedus ei ole iseenesest midagi, kuna see on millegi puudumine, antud juhul valguse puudumine. Kui sa seisaksid täiesti pimedas ruumis ja sinult küsitakse „Mida sa näed?“, vastaksid sa: „Mitte midagi.“ Või ütleksid: „Ma näen täielikku pimedust.“ Need on üks ja sama.

Lähtudes neist mõtetest loe Kg 11:7, 8. Millise sõnumi edastab Saalomon siin?

Jumal on valguse, tõe, headuse, rõõmu ja lootuse andja. Pimedus tähendab nende puudumist ja pimeduses esinevad vale, kurjus, kannatus ja meeleheide. Saalomon ütleb, et millisel viisil iganes on Jumal sinu elu õnnistanud, on selles alati pimeduse päevi, valu päevi, kannatuse ja meeleheite päevi. Ükski ei pääse neist. Võib-olla on tema sõnum lihtsalt: ära muutu iseenesega rahulolevaks. Asjad võivad täna hästi minna, kuid kes teab, mida toob homme päev? Mitte et me peaksime muretsema, vaid me ei peaks ühtki Jumalalt saadud õnnistust iseenesest mõistetavaks pidama. Me peaksime kiitma ja tänama Jumalat tänulikust südamest kõige hea eest, mida omame, sest kes teab, milline õnnetus võib tulla?

Mis on sinu isiklikus kogemuses eristanud sinu valguse päevi pimeduse päevadest? Mis põhjustas pimeduse päevi? Mida saad sa teha selleks, et aidata end elada pigem valguses, mis tuleb Jumalalt?

Sinu nooruse päevad

Loe Kg 11:9-10. Mida Saalomon siin ütleb? Millist pinget või kontrasti näed sa neis salmides?

Kas Jumal võtab teise käega tagasi selle, mille Ta meile ühe käega pakub? Veeda mõnusalt aega, kuid pea meeles, et Jumal mõistab sinu üle selle eest lõpuks kohut? Kas seda ütleb see tekst? Keegi muistne rabi ütles seda salmi kommenteerides, et see on nagu öeldud lapsele: „Sa võid nüüd ka patustada, sest sind nahunii karistatakse kõige eest.

Loomulikult, nagu see rabigi teadis, ei ole teksti mõte selline. Küsimus näib seisnevat selles, et elu on Jumala and ja kuna see on Jumalalt, on see midagi head. Meid loodi oma elu nautima, et rõõmustaksime oma ihu üle – kõige üle, mis Jumal on teinud. Eriti nooruses, mil me omame energiat, jõudu, ambitsioone ja lootust, tuleb meil iseenda üle rõõmu tunda.

Kuid „nauding” on suhteline mõiste. Me võime "nautida” „üürikest aega paturõõmu” (Hb 11:25), või me võime "nautida" osadust Issandaga; tähendab, me võime nautida ande, mis Jumal on andnud meile selleks, et me neid naudiksime. Väga sageli võivad noored inimesed täis energiat ja kirge olla kergesti juhitud eksiteele, et kasutada Jumala ande viisil, mis toob neile laostumise juba praegu (vt Õp 7), rääkimata sellest ühest päevast, mil meil tuleb oma tegudest Jumalale kohtus aru anda.

Kuidas aitab Kg 11:10 meil mõista tema poolt öeldut 9. salmis?

Kui me peame meeles kogu Pühakirja, on Saalomoni sõnum: naudi ande, mis Jumal on sulle andnud, kuid naudi neid õnnistustena, mitte patustamise ja õnnetusena ning tee seda kõike tulevikku silmas pidades, sest ühel päeval su lapsepõlv ja noorus, isegi su elu ise, on möödas, ja siis tuleb sul vastutada kõige eest, mida oled teinud.

Edasiseks uurimiseks: 1T 272; 6T 271, 272; *Welfare Ministry*, pp. 178-187.

„Pea meeles, et sa ei saavuta iial kõrgemat sihti sellest, mille oled enesele seadnud. Sellepärast sea oma eesmärk kõrgele ning astu siis samm-sammult ülespoole, kuigi see nõuaks sinult vaevarikkeid pingutusi, enesesalgamist ja ohvreid. Ära lase millelgi end takistada. Saatus ei ole kudunud oma võrku ühegi inimolendi ümber nii tihedalt, et ta peaks jääma abitusse ja kindlusetusse. Takistused peaksid esile kutsuma kindla otsuse need võita. Tõkke murdmine suurendab võimeid ja julgust edasi minna. Mine otsusekindlalt edasi õiges suunas — ja olukorrad osutuvad su abimeesteks, mitte takistajateks.” — Ellen G. White, „Kristuse tähendamissõnad”, lk. 316, 317.

„Paljudel inimestel ei ole iseloomukindlust. Nad on nagu kitist pallid, mida saab vormida mistahes mõeldavaks kujuks. Neil pole mingit kindlat vormi ega sisu ja nad on maailmas ilma mingi praktilise eesmärgita. See nõrkus, otsustamatus ja saamatus tuleb võita. Tõelises kristlikus iseloomus on teatav võitmatus, mida pole võimalik vormida ega alistada ebasoodsate olukordade poolt. Inimesed peavad omama moraalse selgroo, meeletuuse, mis ei allu meelitamisele, altkäemaksule ega hirmutamisele.” — Ellen G. White, 5T 297.

Küsimused aruteluks:

1. Mida teeb teie kogudus, et aidata äärmises puuduses olijaid? Mida veel saaksite te teha?

2. Rääkige klassis mõnest sündmusest teie kogukonnas või isegi riigis, mis ei allu teie kontrollile ja siiski mõjutab teid kõiki. Kuidas on kogudus reageerinud? Mida saate teha, et aidata teistel paremini hakkama saada asjadega, mida nad kontrollida ei saa?

3. George Bernard Shaw teravmeelitses kord: ”Noorus raisatakse noorte peale.” Mida saate klassina teha, et aidata oma noori inimesi, täis energiat, elujõudu ja indu, vältida tegemast otsuseid, mis mõjutavad neid negatiivselt nende ülejäänud elus? Mida praktilist saate teha, et aidata tüürida neid õigesse suunda?

13. õppetükk — 24. - 30. märts

Lõppjärelendus

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Koguja 12. ptk.

Meelespeetav tekst: „Lõppsõna kõigest, mida on kuuldud: „Karda Jumalat ja pea tema käske, sest see on iga inimese kohus” (Kg 12:13).

Vene kirjanik Andrei Bitov kirjeldab valgustavat hetke oma elus nii: „Kahekümne seitsme aastasena, sõites Leningradi metroos, valdas mind nii suur meeleheide, et elu näis korraga peatuvat, tühistades tuleviku täielikult, sellele mingit mõtet jätmata. Äkki, iseenesest, ilmus mulle fraas: Ilma Jumalata pole elul mingit mõtet. Hämmastunult seda korrates, sõitsin ma sellel fraasil üles nagu eskalaatoril, väljusin metroost Jumala valgusse ning jätkasin elu.” — Tsitaat raamatust: Ravi Zacharias, *Can Man Live Without God?* (Nashville, Tenn. Word Publishing, 1994), p. 59.

Teatud mõttes võiks Koguja raamatu võtta kokku fraasiga „Ilma Jumalata pole elul mingit mõtet.” Siiski tuleb seda mõista mitte nii, et kuna ei eksisteeri Jumalat, ei ole elul mingit mõtet, vaid et kui me elame ilma Jumalata, ilma tundmata Teda või Tema käske, ei ole elul mingit mõtet. Selle üheks põhjuseks on meid kõikjal varitsev surm. Ilma vastuseta surmale ei ole mingit vastust elule — ja see vastus leitakse ainult Jeesuses, kes võitis surma ja selle võiduga pakub meile seda, mida me ei saa kusagilt mujalt. „Ilma minuta”, ütles Jeesus, „ei või te midagi teha” (Jh 15:5), ja see ilmutab hea põhjuse meie olemasolu jaoks.

Sel nädalal heidame viimase pilgu Koguja raamatule, kust me leiame ühe Pühakirja loovamaist viisidest tuua see tähtis tõde meieni, kes me võime selle nii kergesti unustada.

Pea meeles oma Loojat

Saalomon jätkab siin eelmises õppetükis pooleli jäänud mõttega. Ta annab veelgi nõu noortele inimestele, hoiatades neid üha „kurjade päevade” eest. Kuigi me eelmisel nädalal vaatlesime neid kui teatud laadi raskusi, näib siin olevat rõhk vanal eal. Kurjad päevad näivad olevat (vähemalt tema siinses mõttes) vanadus.

Mida ütleb Saalomon ptk 12:1, mis peegeldab tema poolt öeldut 11. peatüki viimastes vähestes salmides? Mis on tema põhisõnum?

Saalomon kasutab siin „Looja” kohta sama heebrea sõna, mis 1 Ms 1:1 on tõlgitud „lõi”. Heebrea verb *bara* esineb peaaegu alati jumaliku tegevuse kontekstis (Js 65:17; MI 2:10; Am 4:13); s.t., seda sõna ei kasutata kunagi kirjeldamiseks inimtegevust. Nii väljendab Saalomon piibellikku mõtet, et Jumal on Looja. Tema on meie Jumal, sest Ta on meie Looja.

Samuti on huvitav, et heebrea sõna, mis on tõlgitud „Looja”, on mitmuses, just nagu 1 Ms 1:1 esinev heebrea sõna, tähenduses "Jumal" on mitmuses. Kuigi sajandite jooksul on selle mitmuse vormi kohta eksisteerinud igasuguseid seletusi, on paljud kristlased mõistnud seda tõendina Jumala eksisteerimisest mitmes Isikus (1 Ms 1:26; 3:22; 11:7).

Saalomon, olles raisanud oma elu parimad aastad, oma nooruse, püüab nüüd hoiatada teisi tema jälgedes käimise eest. Kuigi on oluline, et igaüks, millises eas tahes, võtaks vastu Issanda, kehtib siiski tõde: mida varem seda parem – ja seda arvukatel põhjustel. Tema sõnum on selge: Ära keeldu vastu võtmast Jumalat oma nooruses.

Miks oleks parem noorena Issand vastu võtta, mitte sellega viivitada? Millised on selle sammu noorena astumise eelised? Võrrelge oma klassis üksteise mõtteid. Mida saate üksteiselt õppida? Vt ka 5 Ms 10:13; Lk 13:4, 5; Fl 3:13, 14.

Kui jahvatajad on jõude

Koguja 12:2-7 on imekaunis poeetiline kirjeldus vananemise protsessist. Paljud kommentaatorid nõustuvad, et fraas „enne kui pimenevad päike ja valgus, kuu ja tähed ja vihma järele tulevad taas pilved” (s. 2), käsitab vaimsete võimete kahanemist vanas eas. „Koja valvurid” võiksid olla käed, mis kord olid tugevad ja terved, kuid nüüd värisevad.

Loe Kg 12:1-7. Määratle toodud kujundid nii hästi kui suudad. Lugesdes küsi endalt: Miks kõneleb Saalomon siin vanast east? Milline on sõnum siin meie jaoks?

Saalomon, eriti sellepärast, et ta ise on jõudmas vanasse ikka, suunab meie mõtted meie surelikkusele. See on üha uuesti puudutatud teema selles raamatus. Ja pole ime. Hoolimata sellest, kes me oleme, kuidas me elame, või isegi, kui kaua me elame, varem või hiljem me kõik sureme. See on üks elu vältimatu reaalsus.

Mõned kristlastest noored kannavad T-särki tekstiga: „Asi pole selles, et elu on nii lühike, vaid et surm on nii pikk!” Jh 3:16. Saalomon, nüüd oma vanas eas, surmaga silmitsi, püüab meile kõigile meelde tuletada, eriti noortele, et ka meie päev saabub. Loomulikult, kui sul on õnne, elad sa kaua — ja ometi ainult selleks, et seista silmitsi vanaduse „kurjade päevadega” — ja siis sa sured. Teine võimalus on lihtsalt, et sa sured noorelt.

Lühidalt, Koguja raamat meenutab muude asjade hulgas meile taas meie surelikkust, elu lühidust, et see on kui *hebel* – aur. Järelikult on meil kõigil vaja hoida silme ees suuremat pilti – pilt igavikust, pilt igavesest elust, mida Jumal on meile pakkunud Jeesuse Kristuse käbi.

Loe läbi Ilm 21. ja 22. peatüki – kirjelduse tuleviku maailmast, mille Jumal on meile kõigile Jeesuse surma läbi kättesaadavaks teinud. Millised elemendid tõusevad sinu mõtteis enim esile? Mis puudutab sind kõige rohkem? Püüa kujutleda, milline see on. Ja pea meeles, et see kestab igaviku. See on lootus, mille pakub meile Jumal Kristuse läbi. Seda kõike arvesse võttes — millel muul on veel tähtsust? Kui tõsiselt võtad sina sulle Jeesuse kaudu pakutud töotusi?

Paljude raamatute kirjutamine

Koguja 12:9-12 hakkab Saalomon kõnelema tarkuse, teadmise ja tema katsete üle õpetada seda teistele. Kas ta viitas kõigile oma kirjutistele või ainult selles raamatus sisalduvale, sellest tekst ei räägi. Tema mõte on siiski, et ta püüdis mitte ainult ise õppida tõde, vaid õpetada seda ka teistele.

Vaata eriliselt 10. salmi. Ta soovis leida „meeldivaid” sõnu (RSV). Kas see tähendab, et ta tahtis lihtsalt kõditada inimeste kõrvu sellega, mida nad kuulda tahtsid? Vaevalt mõtles ta seda, arvestades tema kirjutatud sõnade laadi, eriti Koguja raamatus. Võti leidub võib-olla salmi ülejäänud osas. Ta otsis meeldivaid sõnu, mis oleksid „tõe sõnad” „siiralt” kirjutatuna. Need sõnad ei olnud nii meeldivad, et need lakkasid olemast tõde. Lõppude lõpuks, tõe sõnad on meeldivad selles mõttes, et tõde ise — Jeesus (Jh 14:6), kes suri meie pattude eest — on meeldiv, vähemalt neile, kes Teda tunnevad ja vastu võtavad.

Loe salm 11. Mida ta siin rõhutab?

Siin mainitud „astel” oli võib-olla teravaotsaline kepp, mida kasutati karja ergutamiseks. Kõrvuti teise kujundiga „naeltest”, näib tema mõte olevat, et targa sõnadel peaks olema kaks tagajärge: ergutada inimesi tegutsemisele ja püsima meeles. Paljude kommentaatorite arvates on „üks Karjane” siin viide Jumalale (L 23:1; Jr 31:10; Jh 10:11-14), mis tähendab, et targa sõnad tulevad Jumalalt. Lühidalt, Saalomon räägib siin jumalikust inspiratsioonist. Tema, nagu teised targad mehed ja prohvetid, „on rääkinud Pühast Vaimust kantuina” (2 Pt 1:21).

Milline hoiatus leidub 12. peatükis?

On huvitav, et kohe pärast jumalikust inspiratsioonist kõnelemist, annab Saalomon selle hoiatuse raamatute kohta, mis on tegelikult hoiatus vales viisil õppimise eest. Kui paljud inimesed õpivad iseendid igavesse hävingusse? Eriti tänapäeval, mil eksisteerib väga palju informatsiooni, on oluline, et oleksime ettevaatlikud meile õpetatava suhtes.

Mislaadi „tarkus” võiks sind, ilma selle „ühe Karjase” õpetusega Pühakirjas kontrollimata, juhtida eksiteele? Miks tuleb sul olla hoolas omandatavate teadmiste suhtes?

Usk, käsk ja kohus

Peale nii pikalt mõtisklemist kõigi nende elu küsimuste, surma ja Jumala üle, lõpetab Saalomon selle raamatu kahe salmiga, Kg 12:13, 14. Võta oma sõnadega kokku tema lõppjäreltuse tuum.

Saalomoni lõppsõna Koguja raamatus, kõige tema varem kirjutatu kokkuvõtte, kõlab mõneti nagu Ilm 14. peatüki kolme ingli kuulutuse põhisisõnum.

Loe Ilm 14:6-12. Millised selles leiduvad elemendid on sarnased Saalomoni kokkuvõttele Koguja raamatust?

Saalomon lõpetab üleskutsega pidada Jumala käske; see on osa kolmanda ingli sõnumist (Ilm 14:12). Saalomon räägib kohtust; esimese ingli kuulutus räägib samuti kohtust (s. 7). Lõpuks, Saalomoni üleskutse „Karda Jumalat” on Piibli viis väljendada usku Jumalasse, Tema kummardamist ja Temale kuuletumist — kõik osa kolme ingli sõnumitest (s. 7-12). Jumala kartmine ja Jumala kummardamine ühendatakse. „Kummardage Jehoovat pühas ehtes, kõik maailm värisegu tema palge ees!” (L 96:9). „Aga mina lähen su kotta sinu suurest heldusest ja kummardan su püha templi poole sinu kartuses!” (L 5:8). Pole mingi ime, et esimese ingli kuulutus, mis käsib meil kummardada Jumalat, käsib meil (nagu tegi Saalomoni) ka „karta Jumalat”.

Seega on Saalomoni lõppjäreltuse kolm põhiosa olulised elemendid, mida me mõistame käesoleva tõena. Kas tähendab see, et Saalomon mõtles eriliselt meie ajale, olles inspireeritud seda kirjutama? Muidugi mitte. Selle asemel teeb see selgeks olulise punkti: Jumala sõnum usust Tema valmistatud lunastusse, mis kajastub sõnakuulelikus elus ja seda kohtu foonil, pole midagi uut. Meie kui adventistid, ei mõelnud seda välja. Meile on vaid antud ülesanne jutlustada sellest maailmale.

Kui sul tuleks kellelegi selgitada, mida tähendab karta Jumalat ja pidada Tema käske, mida sa ütleksid?

Kokkuvõte

Oleme jõudnud lõpuni, lõppjärelduse kokkuvõteteni meie uurimusest Koguja raamatu üle. Milline on selle kummalise raamatu tähendus – raamatu, mis on nii erinev pea igast teisest raamatust Piiblis? Milline on Jumala sõnum meile selles raamatus? Mida tuleb meil sellest arvata?

Vaata see raamat üle? Mõtiskle selle üle, palveta selle üle ja siis kirjuta üles, mida sina pead selle raamatu peamõtteks. Milline oli Jumala sõnum sinule Koguja raamatus? Mis selles aitab sul parandada oma elu koos Issandaga? Valmistu lugema oma vastust klassis.

On kindlasti huvitav kuulda erinevaid vastuseid. Üks asi siiski näib olevat arusaadav: Jumal hoiatab meid selle raamatu abil liigse kiindumise eest sellesse maailma. Muidugi, meile on antud ihu, meile on antud füüsilised rõõmud; need kõik on kingid Jumalalt ja neil kõigil on oma osa. Kuid need ei ole lõppeesmärk; iseenesest on need kõik tühisus – aur, *hebel*. Kui sa vananed, väheneb su võime neid nautida ja sinu surma hetkel on needki surmale määratud.

Teisisõnu, mida iganes ütleb meile Koguja raamat, vähemalt ütleb see: mõtle selle üle, kes sa oled, miks oled sa siin, kuidas sa siia tulid ja, kõige tähtsam, kuhu kavatsed sa minna, kui see lühike elu, see olemasolev tühisus on möödas. Jumal on andnud meile vajalikud annid, kuid need ei jää kestma; miski selles elus ei jää.

Koguja raamat ütleb meile oma kaheteist peatükiga seda, mis Jeesus ütles ühes salmis: „Sest mis kasu on inimesel sellest, kui ta kogu maailma kasuks saaks, kuid oma hingele kahju teeks? Või mis lunastushinda võib inimene anda oma hinge eest?” (Mt 16:26). Kahjuks, see mis inimesed oma hinge eest annavad, on alati *hebel*, aur. Kui traagiline, eriti mõeldes, et meie hinged on juba ostetud, ostetud Jeesuse kallihinnalise verrega. Tema surm pakub meile kõigile ühe-otsa pileti välja kogu sellest „meeletusest ja kurjusest”, mida me siin „päikese all” kannatame.

Edasiseks uurimiseks: 2SM 113; 3SM 405; 5T 455.

„Inimlik tugevus on nõrkus, inimlik tarkus on rumalus. Meie edu ei olene meie talentidest või õpitust, vaid meie elamisest ühenduses Jumalaga. Tõelt võetakse selle vägi, kui seda jutlustatakse inimeste poolt, kes püüavad esile tõsta oma õpetust ja võimeid. Sellised inimesed näitavad ka, et nad teavad väga vähe kogemuslikust usust, et nende süda ja elu on pühitsemata ning nad on täis tühist arvamust. Nad ei õpi Jeesuselt. Nad ei saa esitada teistele Päästjat, kellega nad ei ole tutvunud. Nende endi süda ei ole pehmenenud ega alistatud elava tunnetusega suurest ohvrist, mille Kristus on toonud, et päästa hukkunud inimest.” — 5T 158, 159.

„Teil ei tarvitse minna maailma lõppu tarkuse järele, sest Jumal on lähedal. Mitte teie võimed, mida omate praegu või tulevikus, ei too teile edu. Jumal on see, kelles peitub teie edu saladus. Te peaksite palju vähem usaldama inimeste võimeid ning hoopis rohkem Jumalat, kes on suuteline aitama igat usklikku hinge. Ta igatseb, et te sirutuksite Tema järele usus. Ta soovib, et te ootaksite suuremaid asju Temalt. Ta tahab anda teile arusaamise niihästi ajalikest kui ka vaimulikest asjadest. Ta võib teritada teie mõistust. Ta võib anda taktitunnet ja osavust. Pange oma talendid tegevusse, paluge Jumalalt tarkust ja seda antakse teile.” — COL 147.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis üle teie vastused neljapäevases osas ja vestelge oma järelduste üle.

2. Kõnelgu erinevas eas inimesed vananemise protsessist. Mida õpime me vananedes elu, Jumala ja usu kohta? Mida saavad vanemad inimesed õpetada noortele?

3. Millised asjad teie ühiskonnas muudavad väga kergeks olemaks haaratud maailma poolt? Kuidas saate aidata üksteist hoiduda neisse lõksudesse langemast?

4. Kui tõhusalt aitame me kogudusena meie liikmeil teha vahet igavese ja tühisuse vahel? Kas võime me isegi mõtlematult kaasa aidata teatud seikadel, nagu jõukus, võim, prestiiz ja teadmised, ähmastada vahet kulla ja räbu vahel? Vestelge.